

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dneh po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 20.—, za
tujino Din 30.—. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
80-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
— Oglasi po tarifi in dogovoru

Uprava

✓ Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju, Samostanska
ulica št. 4

Št. 72

Ljubljana, torek, dne 26. avgusta 1930

Leto I.

Vlada krepke roke na Poljskem

**Maršal Pilsudski na čelu nove vlade - Spremembam v vladi bosta sledila razpust sejma in reforma
ustave naredbenim potom - Konsternacija v parlamentarnih krogih**

Varšava, 25. avgusta. d. Predsednik Poljske republike je danes podpisal ukaz, s katerim je imenovan za ministrskega predsednika in vojnega ministra maršal Pilsudski.

Hkratu je predsednik republike na predlog maršala Pilsudskega imenoval naslednje ministre:

polkovnik Beck, minister brez portfelja, general Skladkowski, notranje zadeve, grof Zaleski, zunanje zadeve, Czark, pravosodje, dr. Oszerwinsky, prosveta in pouk, Janta Polezinski, poljedelstvo, Pirkowski, trgovina in industrija,

Matakiewicz, gradnja in javna dela, Prystor, socialna politika, Staniewicz, agrarna reforma, Börner, pošte in brzojav, Ignacij Matuszewski je imenovan za vodjo finančnega ministrstva.

Varšava, 25. avgusta d. Demisija kabineta Slaweka je v vseh političnih krogih izzvala veliko konsternacijo. Načelniki vseh parlamentarnih klubov so brzojavno pozvali klubske člane v Varšavo na posvetovanje. V političnih krogih poudarjajo, da je Slawekova demisija prišla iznenada, kajti nje niso tako naglo pričakovali niti najožji politični sodelavci odstopivšega ministrskega predsednika Slaweka.

V krogih opozicije opozarjajo, da namerava maršal Pilsudski izvajati politiko krepke roke. Pričakujejo, da bo Pilsudski že prve dni odredil dalekosežne ukrepe, predno bo mogla opozicija zavzeti primerno stališče napram novi vladi.

V prvi vrsti pričakujejo prihodnje dni objavo ukaza o razpustu poljskega sejma. Dalje računajo, da bo novi ministrski predsednik maršal Pilsudski naredbenim potom objavil reformo ustave. Vsa Poljska stoji pod vtisom imenovanja nove vlade in jo večina pozdravlja.

Varšava, 25. avgusta. AA. Poljska agencija poroča: Celokupni današnji tisk komentira ostavko vlade ter naglašja, da je

zagotovljena kontinuiteta v notranji in zunanji politiki Poljske in da sprememba v položaju predsednika vlade ne znači spremembe v političnih odnosih.

»Gazeta Polska« piše med drugim, da politični pravec, ki je odrejen po mednarodnih gospodarskih pravilih, ne bo v nobenem slučaju pretepel sprememb.

»Naš Przegled« piše, da bo postal maršal Pilsudski predsednik vlade, kar pomeni, da od leta 1926. ni bilo nobenih sprememb v poljski politiki. Minister financ bo moral voditi svoje ministrstvo po načelih štednje v administraciji in ravnotežja v proračunu. Po mišljenju tiska bo še danes sledila sestava nove vlade.

Končni sporazum z Romunijo glede Varšave

Včeraj je konferiral z ministrom Demetrovičem g. Popescu — Odhod naše delegacije v Varšavo

Beograd, 25. avgusta. k. Sinoči je prispel v Beograd generalni tajnik romunskega ministrstva za trgovino in industrijo Cesar Popescu. Popescu je načeloval romunski delegaciji na konferenci, ki se je vršila v Bukarešti med zastopniki naše in romunske vlade. On je docela poučen v vseh onih vprašanjih, ki se sedaj urejejo med obema državama. V Beograd je prišel zato, da stopi v stike s tukajšnjimi merodajnimi faktori v zadevi teh vprašanj, ki se nanašajo tudi na bližnjo konferenco agrarnih držav srednje Evrope v Varšavi.

Popescu se je danes sestal z ministrom trgovine in industrije dr. Demetrovičem, nato pa s poljedelskim ministrom dr. Šibenikom. Del časa se je razgovarjal tudi s strokovnjaki, ki so člani naše delegacije, ki bo zastopala našo državo v Varšavi. Pogovarjal se je z njimi o vseh vprašanjih, ki pridejo na dnevni red na tej konferenci. Doseženo je bilo enotno stališče Romunije in Jugoslavije glede teh vprašanj. Govoril je z njimi tudi o sklepih sinajske konference.

Danes popoldne se je Popescu z letalom vrnil v Bukarešto.

Beograd, 25. avgusta. k. Jutri zjutraj potuje z brzovlakom v Varšavo na konferenco agrarnih držav srednje Evrope naša delegacija, katero vodi trgovinski minister

Juraj Demetrovič.

Beograd, 25. avgusta. k. Po konferenci z merodajnimi činitelji v Beogradu je gospod Popescu danes popoldne sprejel v romunskem poslaništvu nekatere novinarje, ki so ga prosili, da jim razloži svoje stališče glede na bližnjo konferenco agrarnih držav v Varšavi. Gospod Popescu je na to izjavil to-le: Dopotoval sem v Beograd kot zastopnik romunskega ministra Madgeara, ki bo načeloval romunski delegaciji na konferenci v Varšavi. V Beograd sem moral priti zato, ker je bilo potrebno, da se po sinajski konferenci, kjer so bili sprejeti sklepi o intimnem sodelovanju med Jugoslavijo in Romunijo, pred tako važno konferenco, kakor bo varšavska, obe delegaciji tako romunska kot jugoslovanska seznanita s stališčem v vseh vprašanjih, ki se bodo obravnavala v Varšavi. Naš cilj je, da se kljub g. Popescu, da pridemo do skupnega gospodarskega sodelovanja vseh evropskih držav. Varšavska konferenca naj teži za tem ciljem in naj se zedini glede konkretnih pogojev za to širše sodelovanje.

Praga, 25. avgusta. AA. Po pisanju čeških listov bo vodil češkoslovaško delegacijo, ki bo odpovala na agrarno konferenco v Varšavo minister za kmetijstvo Bradač.

Gandhijevi pogoji za sporazum v Indiji

Tri glavne zahteve, ki jih bo Anglija najbrže sprejela

London, 25. avgusta. n. Po posebnih vestih iz Simle je položaj na afganistanski meji docela normalen. V deželi pa vlada še vedno napetost in ni izključeno, da se pripeti kaj nepričakovanega. Dosedaj ni bilo objavljeno pismo, katerega je Gandhi postal indijskemu podkralju Irwinu. Javnost se z izredno radovednostjo zanima, kakšne pogoje je stavil Gandhi Veliki Britaniji, da odnehajo Indiji z meščansko neposlušnostjo ter pristanejo na sodelovanje na indijski konferenci, ki se bo v kratkem vršila v Londonu.

Dobro informirani krogi trdijo, da je Gandhi postavil tri glavne zahteve, ki bodo najbrže sprejete. Najprej zahteva Gandhi, da se takoj izpustijo na svobodo vsi politični aretiranci, nato da se povrne škoda indijskemu prebivalstvu za časa nemirov in končno, da se vrnejo lastnikom njihova zaplenjena posetva. Izgleda, da je Gandhi v svojem pismu zahteval poleg tega tudi to, da se na konferenci v Londonu postavi na dnevni red vprašanje glede popolne avtonomne vlade v Indiji. To vlado naj bi sestavljali sami indijski zastopniki. Omenjeni krogi menijo, da bo lord Irwin še ta teden objavil tekst Gandhijeve note skupno z odgovorom, glede katerega se je posvetoval z britansko vlado.

Pomembno je, da je v zadevi bližnje britansko-indijske konference Macdonald napravil Gandhiju veliko uslugo s tem, da je s te konference izključil šira Simona, ki je, kakor znano, vodil britansko vzhodno komisijo, ki je proučevala položaj v Indiji,

potem pa predložil londonski vladi poročilo, v katerem je naglasil, da se Indija za enkrat še ne more sama upravljati. Razumljivo je, da je to poročilo izzvalo pri Indijcih ogorčenje.

Kalkuta, 25. avgusta. AA. Policijski komisar v Kalkuti Sir Charles Tegard se je peljal z avtomobilom v urad. Spotoma sta dva neznanca vrgla na avtomobil dve bombi, ki sta eksplodirali. Šofer avtomobila je bil ranjen, avtomobil sam poškodovan. Komisar Tegard pa je ostal nedotaknjen. Sodijo, da je bomba raznesla enega napadca.

Simla, 25. avgusta. AA. Poročajo o resnih bojih med angleškimi četami in četami upornikov. V okolici Kurrama so uporniki imeli 26 mrtvih in 5 ranjenih, Angleži pa so izgubili 9 ljudi, med njimi enega oficirja. Ranjenih je bilo 10 vojakov.

Uspešna revolucija v Peruju

Newyork, 25. avgusta. AA. Po nepotrjenih vestih, ki jih je dobila »Associated Press« iz Santiaga v Chile o nemirih v republiki Peru, izgleda, da je predsednik republike bil pregnan ter se skril v poslaništvu republike Venezuele.

Po drugih vestih pa je zunanje ministrstvo republike Chile obveščeno, da je peruanska vlada zadušila upor in da je gospodarska situacija.

Newyork, 25. avgusta. AA. Predsednik republike Peru Leguia je podal ostavko.

Newyork, 25. avgusta. AA. Po poročilu iz Lima je predsednik Peruja Leguia zbežal v Pannamo na krov križarke.

Člani jugoslovansko-bolgarske komisije na Bledu

Bolgarski člani navdušeni nad krasotami naše države in našega morja

Bled, 25. avgusta. k. Sinoči ob 9:30 so prispeli z brzim vlakom na Bled iz Ljubljane člani jugoslovansko-bolgarske centralne komisije za ureditev vprašanja dvolastniških posestev. Člani komisije so si danes popoldne ogledali Vintgar, od tam so odšli na Bohinjsko jezero in si ogledali izvor Savice. Pri kosilu v hotelu Sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru je bil s člani komisije tudi g. Ljuba Nešić, naš bivši poslanik v Sofiji. Popoldne ob 4. so odpovali iz Bohinja v Zagreb, kamor dospo nocoj z brzovlakom ob 10:30.

Predsednik bolgarske delegacije, g. Josip Razsukanov, je navdušen nad potovanjem po naši državi. Posebno ni mogel najti dovolj besed za izraze navdušenja nad obalo

Jadranskega morja, nad pristrnim in navdušenim sprejemom v vseh mestih, kjer se je komisija ustavila, posebno v Ljubljani in na Bledu. Ko obiščejo še Zagreb in Beograd, se člani bolgarske delegacije po dolgem potovanju po naši državi vrnejo zopet v svojo domovino.

Gospod Razsukanov je tudi predsednik mešane komisije, ki se mora po sofijskem sporazumu sestati, kadar bi prišlo do kakšnega obmejne spora, ki bi ga obmejne oblasti ne mogle rešiti. Centralna komisija za vprašanje dvolastnikov se sestane konec septembra v Sofiji, da bo tam razpravljala o dvolastniških sporih rajonskih komisij, ki delajo na terenu ob bolgarski meji.

Resen incident na bolgarsko-romunski meji

Komitska četa napadla romunsko obmejno stražo

Bukrešta, 25. avgusta. d. Na bolgarsko-romunski meji v bližini naselja Turtukaja se je včeraj primeril resen obmejni incident. Okoli 5 članov broječa bolgarska skupina je skušala nasiloma preoračiti romunsko mejo. Vodja romunske obmejne straže jih je ustavil. Zapovedal jim je, da morajo vse stvari odložiti, zlasti orožje. — Bolgarski četniki se niso pokorili povelju ter so otvorili ogenj na romunsko stražo.

Streljanje je trajalo dalj časa. V obojestranskem spopadu je bil ubit en Bolgar, drugi pa težko ranjen, ostali so pobegnili. Težko je bil ranjen tudi poveljnik romunske obmejne straže. Romunska vlada je danes v Sofiji intervenirala zaradi tega obmejnega incidenta ter zahtevala od bolgarske vlade, da se uvede najstrožja preiskava in člani te četniške skupine najstrožje kaznujejo.

Volilni proglas nemške ljudske stranke

Borba proti levici in desnici in za revizijo mirovnih pogodb

Berlin, 25. avgusta. AA. Glavni odbor nemške ljudske stranke se je sestal včeraj, da določi direktive za volilno borbo. Poslanec Scholz je poročal o naporih, napravljenih zato, da pride do skupnega delovanja med sredinskimi strankami, ter izjavil, da mora volilna borba biti uperjena proti levici in skrajni desnici. Za tem je dejal, da se parola ljudske stranke glasi: »Za državo s Hindenburgom na čelu.«

Volilni proglas ljudske stranke vsebuje sledeče zahteve: nadaljevanje Stresemannove politike narodne obrambe, revizija mirovnih pogodb in pogodb glede reparacij, borba proti laži o odgovornosti za vojno, popolna enakost prava v Nemčiji, vrnitev saarskega ozemlja Nemčiji, ureditev vzhodne meje, zaščita narodnih manjšin, jačanje vojaškega duha, reforma finančne, administrativne in parlamentarne politike.

Velika vohunska afera na Madjarskem

Aretirani major Horvath se je poskusil zastrupiti

Budimpešta, 25. avgusta. d. V Szegedinu odkrita velika vohunska afera vzbujala povsod splošno senzacijo. V afero zapleteni major Anton Horvath je bil takoj suspendiran in odveden v zapore vojaškega sodišča. V zaporih se je skušal s sublimatno raztopino zastrupiti. Zavžil je večjo količino raztopine, toda pravočasno so opazili njegovo namero. V težkem stanju je bil prepeljan v vojaško bolnico v Budimpešto, kjer se počasi zdravi. Nabaja se v bolnici pod najstrožjim nadzorstvom. Listi trdijo, da je imel major Horvath zelo razpredeno špijonažo na korist neke države in da njegovo delovanje spominja na vohunstvo avstrijskega polkovnika Redla, ki je pred vojno bil v načelstvu avstrijskega generalnega štaba. Major Horvath je vzdrževal stike z neko szegedinsko lepoticco. Vsi so smatrali, da je Horvath smrtno zaljubljen va-

njo, toda njegovi stiki z njo so bili povsem druge narave. Horvath je njej izročal razne podatke o stanju in gibanju madjarske vojske. Od nje je prejemal za te podatke lepe nagrade, a ona je podatke odpošiljala na interesirano mesto. Še pred nekaj dnevi je Horvath prejel od lepoticce okoli 32.000 pengov za neke načrte.

Povpraševanje po našem suhem sadju v Švici

Beograd, 25. avgusta. Švica se v zadnjem času zanima za jugoslovansko suho sadje, kakor za slive, jabolka, hruške itd. Zainteresirani pride-lovci suhega sadja, ki bi mogli ta predmet izvažati, naj izvolijo poslati svoj naslov s pripombo, ali žele imeti svoje zastopništvo v Švici, Zavodu za pospeševanje vnanje trgovine, informativno-komercialni odsek, pod št. 4.676.

Varšavska agrarna konferenca

S silno vehemenco nastopata proti varšavski konferenci nemški in sovjetski tisk. Ni le slučaj, da sta se tudi pri tej priliki našla nemški in sovjetski tisk na isti liniji, kajti tako nemške, ko sovjetske račune more prekrizati varšavska konferenca.

Carinska vojna, ki že precej časa traja med Poljsko in Nemčijo, je zlasti na škodo Poljske. Kakor hitro pa bo dosežen v Varšavi sporazum med agrarnimi državami, bo stališče Poljske silno olajšano, ker se bo nehala medsebojna konkurenca agrarnih držav in bodo te zato lažje in z večjim dobičkom plasirale svoje pridelke na svetovnih trgih. Carinska vojna zgubi s tem svojo najvažnejšo ost in Nemčija bo morala znatno popustiti, ker si ne bo več mogla pomagati z uvozom pridelkov iz drugih agrarnih držav.

Še nevarnejša pa je varšavska konferenca za sovjete. Predvsem pomeni varšavska konferenca znaten korak v konsolidaciji gospodarstva agrarnih držav. Vsaka konsolidacija pa nujno jemlje tla komunistični agitaciji, ki naravnost zida na gospodarskih katastrofah. Želja sovjetov je, da bi povsodi zavladala čim večja gospodarska depresija, da bi rasla armada brezposelnih in da ne bi mogel kmet vnovčiti svojih pridelkov. Obup naj se polasti delavskih in kmečkih množic, ker obupana množica je sposobna za vse, tudi za revolucijo. Baš te račune pa bo varšavska konferenca temeljito prekrizala in pripomogla, da bo sovjetska želja po svetovni revoluciji ostala le želja.

Za sovjete pa je varšavska konferenca še v drugem oziru neprijetna. Ravno sedaj skušajo sovjeti s svojim dumpingom čim bolj udariti vse evropske države in zlasti v ne še dovolj gospodarsko organiziranih državah s svojim slepim metanjem pridelkov na trg doseči največjo zmešnjavo in narodnem gospodarstvu teh držav. Tudi ta naklep je z varšavsko konferenco preprečen, ker bodo vse agrarne države skupaj tako močne, da bo sovjetom silno hitro zmanjkalo sredstev za njihov dumping. Poleg tega pa morejo nastati iz zveze držav, ki zapirajo vso zapadno mejo Rusije, še čisto drugačne možnosti, ki morejo sovjete še vse drugače udariti. Malo podobnega kmetijskega gibanja v vseh državah varšavske konference, kakor je bilo na Finskem, pa bo sovjetsko gospodarstvo v največji nevarnosti. Razumljivo je zato, če je čisto iz sebe in če divja proti varšavski konferenci.

Pomen varšavske konference pa je še mnogo večji in zlasti velik za države, ki so zastopane na tej konferenci. Skoraj zakončen običaj je bil dosedaj, da so se vse industrijske države bogatile na račun agrarnih. Po mnogo preizkušnih cenah so kupovale v agrarnih državah surovine in polfabrikate ter jih nato predelane pošiljale nazaj v agrarne države za visoko ceno. Fabrikni izdelki se ne pokvarijo in zato so mogle industrijske države s svojim izvozom počakati, da je prišla ugodna konjunktura. Kmetijski pridelki pa ne morejo čakati, ker se pokvarijo in zato je moral dostikrat prodati kmet svoje pridelke tudi za slepo ceno, da je vsaj nekaj dobil.

A tudi vsa mednarodna carinska politika držav je bila vedno v korist le industrijskim državam in še zadnja ženevska konferenca je dokazala, da se na velikih mednarodnih konferencah vse premalo upoštevali interesi agrarnih držav. Na varšavski konferenci zastopane države pa imajo skupaj 80 milijonov prebivalcev in to je sila, ki se more z uspehom uveljaviti na vsaki mednarodni konferenci, samo če je med temi državami potrebna sloga. Varšavska konferenca pomeni zato začetek one potrebne dobe, ko ne bodo agrarne države same delale za bogastvo industrijskih držav, temveč tudi same kaj imele od svojega dela. Tudi kmetijsko delo se bo pričelo polagoma izplačevati in beg z dežele se bo zmanjšal. S tem pa bo pomagano tudi industriji v agrarnih državah, ker bo kmetovalec postal dober odjemalec njenih izdelkov. Ni zato pretirano, če rečemo, da se z varšavsko konferenco pričinja doba bogastva za kmetovalce.

Ni sicer še varšavska konferenca pričela z delom, toda vse predpriprave so se izvršile tako temeljito in potreba, ki je privedla do te konference, je tako jasna, da je tudi njen uspeh siguren. Samo v hipu, ko bo kmetovalec vzhodnih evropskih držav organiziran, da bo brez medsebojne konkurence dobro prodajal svoje pridelke na

Pred pričetkom tržaškega procesa šestinsedemdeset julijskih Jugoslovancev iz vseh slojev prebivalstva obtoženih raznih zločinov proti državi

Trst, 25. avgusta. Pred dvema dneva je bilo javljeno, da se premesti italijansko posebno sodišče iz Rima v Trst, da sodi proti Ferdinandu Bidovecu, Franju Marušiču, Zvonimiru Milošu, Lojzetu Valenčiču in drugim zaradi pokolja, poskušanih umorov in pustošenja javnih ustanov na ozemlju Julijske krajine. Sedaj so tukajšnji listi objavili obtožnico, katera pravi, da so v poslednjih štirih letih italijanski državljani slovansega pokolenja v Julijski krajini izvajali protitalijansko akcijo s tem, da so tajno širili prepovedane liste in letake, v katerih so žalili italijansko dinastijo in fašistovski režim in hujskali ljudstvo k uporabi proti državi in odcepitvi Julijske krajine od nje, in s tem, da so zakrivali dejanske zločine proti državnim in fašistovskim javnim napravam in zastopnikom. Takšnih dejanj je naštetih v obtožnici 99, predvsem 31 poskušanih umorov in oboroženih napadov na fašiste, fašistovske milicije in karabinerje, 13 umorov, 18 požigov italijanskih šol, vzgojevališč in vojaških naprav, 8 terorističnih atentatov in 4 slučajni spijonaže.

Ta teror je izvajala, kot trdijo listi, tajna organizacija, ki se je delila v dva dela, v gorisko in tržaško. Člane te organizacije je vezala posebna prisega. Organizacija je izdajala svoj list, splošnega »Borbo«, kasneje »Svobodo«, prirejala je tajna protidržavna zborovanja, na katerih so se pripravljali posamezni atentati in požigi. Kot glavne zločine našteva obtožnica sledeče:

Dne 10. februarja 1930 so Vadenjal, Valenčič, Miloš, Bidovec in Marušič zakrivali bombni atentat na uredništvo fašistovskega glasila »Popolo di Trieste«, zaradi katerega je bil ubit steno- graf Neri in so bili ranjeni Apollonio, Bolle in Misori. Poleg omenjenih so Pertot Miro, Sirca in Žerjav hranili pri sebi strelivo. Kosmač, Petaroš, Marušič in Žerjav so v Logu pri Dolini skušali vzeti življenje Ivanu Kuretu. Fortunat je 1. 1928 zažgal otroški vrtec v Tolminu. Istega leta so zažgali vzgojevališče društva »Lega Nazionale« na Proseku, pričetkom tega leta so vrgli bombo na svetilnik zmag v Trstu, zažgali občinske šole v Zgoniku in v Lokvi.

Obtožnica omenja tudi umor družine Marangoni v Borštu, ki da so ga morali izvršiti ostali člani omenjene organizacije, ker so bili Valenčič, Marušič in drugi takrat v zaporu. Povodom tega atentata je bila uvedena stroga preiskava in, kot poročajo listi, je mnogo ljudi v preiskovalnem zaporu.

Med obtoženci, ki jih je 86, so aretirani iz Goriskega: Bevk Slavko, dijak, roj. 1909, Kosmač Ciril, dijak, roj. 1910, oba aretirana leta 1929. Lenarčič Ivan, geom. roj. 1908, Jelincič Zorko, stud. roj. 1900, Silfigio Avgust, dr. prava, roj. 1902, Manreda Andrej, dijak, roj. 1908, Franceschini Hilarij, mehanik, roj. 1894, Sofija Franceschini, njegova žena, roj. 1908, Černe Vekoslav, vpokojenec, roj. 1889, prof. Anton Rutar, roj. 1901, učitelj Srčko Logar, roj. 1909, mizar Bartolomej Lužnik, roj. 1902, vsi aretirani leta 1930; iz tržaške okolice: mizar Španger Vekoslav, roj. 1906, trgovski potnik Vladimir Štoka, roj. 1910, dinand Bidovec, roj. 1908, bančni uradnik Marušič Zvonimir, roj. 1903, trgovec Ferušič Franjo, roj. 1906, prokurist Valenčič Fran-

njo, roj. 1897, vrtnar Rupelj Dragutin, roj. 1904, kmet Obad Ivan, roj. 1906, trg. pomočnik Pertot Miro, roj. 1905, mizar Zahar Marij, roj. 1905, trgovski pomočnik Sirk Leopold, roj. 1906, vsi aretirani leta 1930.

Iz Istre: delavec Kac Lovrenc, roj. 1891, kmet Ferluga Josip, roj. 1910, kmet Mihalič Vekoslav, roj. 1896, kmet Kac Vinko, roj. 1902, kmet Mihalič Vekoslav, kmet Fonda Karel, roj. 1902, kmet Sosić Anton, roj. 1884, kmet Ferdinand Racman, roj. 1901, kmet Petaroš Peter, roj. 1905, kmet Kosmač Josip, roj. 1901, Darij Anton, roj. 1888, kmet Abraham Andrej, roj. 1874, mlekar Gorjup Vinko, roj. 1903, kmet Mihalič Albert, roj. 1910, mizar Petrinja Josip, roj. 1890, cerkovnik Gropajc Anton, roj. 1890, umrl v ječi, kmet Kac Angel, roj. 1901, delavec Gropajc Anton, roj. 1907, kmet Racman Franjo, roj. 1900, delavec Kosmač Nikola, roj. 1907, kmet Pavlič Lovro, roj. 1888, kmet Glavina Miroslav, roj. 1911, kmet Franjo Škerl, roj. 1892, kmet Petaroš Viktor, roj. 1906, kmet Zobelj Anton, roj. 1906, kmet Matija Mihalič, roj. 1901, kmet Andrej Gropajc, roj. 1887 in dijak Gašpar Branko, roj. 1907, vsi aretirani leta 1930.

Policija ni prejela teh le obtožencev: Anton Batagelj iz Nabrežine, novinar Albert Rejec, roj. 1897, učitelj Maksimilijan Rejec, roj. 1907, uradnik Jelincič Ignac, roj. 1906, učitelj Majnik Anton, roj. 1905, dijak Gatnik Maksimilijan, roj. 1910, Sorli Srečko, roj. 1899, kmet Fortunat Franjo, roj. 1907, delavec Leban Vekoslav, roj. 1901, uradnik Vadenjal Josip, roj. 1898, uradnik Ukmar Anton, roj. 1900, uradnik Žerjav Drago, roj. 1903, delavec Sud Milan, roj. 1911, odvetnik dr. I. M. Čok, roj. 1886, delavec Škrjanec Ivan, roj. 1908, Grgič Adolf, roj. 1907, trgovec Kerže Ivan, roj. 1907, uradnik Žerjav Vojislav, roj. 1902, Ražem Joahim, roj. 1886, mizar Škerjanec Stanko, roj. 1906, Kosmač Stanko, roj. 1911, dijak Zlatič Slavko, roj. 1910, delavec Kosmač Vekoslav, roj. 1904, učitelj Ivan Švara, roj. 1907, delavec Petaroš Stanislav, roj. 1903, delavec Petaroš Peter, roj. 1908.

Iz zaporov so bili izpuščeni: učiteljica Ljudmila Rutar, roj. 1907, kmet Klobučar Franjo, roj. 1893, kmet Rapotec Avgust, roj. 1901, uradnik Družina Ciril, roj. 1901, kmet Višnjevec Andrej, roj. 1901, mizar Mihalič Ivan, roj. 1865, delavec Parovel Adolf, roj. 1905, kmet Kosmač Adolf, roj. 1912, delavec Hrvat Valentin, roj. 1906.

Kot poročajo listi, se bo vršil proces v veliki dvorani nove sodnijske palače v Trstu. Sem je deloma prispelo že osebe posebnega sodišča za zaščito države. Polagoma prihajajo tudi obtoženci in spremstvu močne straže. Kot prvi so prispeli Miloš, Bidovec, Španger, Štoka, Valenčič, Marušič, Obad, Sirk, Pertot in Kosmač.

Proces bo tajen. Nihče ne bo imel dostopa v sodno dvorano, ki bo strogo zastražena. Proces bo vodil predsednik posebnega sodišča milicijski general Cristini. Za branitelje so bili imenovani Contreras, Matosell-Lorani, Puecher in Zenaro.

Fortunat, Marušič, Bidovec, Miloš, Žerjav, Škerjanec, Španger, Štoka, Rupel, Ukmar, Obda, Valenčič, Vadenjal, Pertot in Sirk so obtoženi pokolja, za kar predpisuje člen 2. zakona o zaščiti države smrtno kazen.

Po kongresu jugoslovanskega učiteljstva

Izjava predsednika nove uprave g. Rabrenovića

Beograd, 25. avgusta. I. Včeraj popoldne se konstituirala uprava UJU, ki je bila izvoljena na poslednjem kongresu v odsotnosti ljubljanskega, zagrebškega in splitskega poverjenstva. Tem poverjenstvom je posebna komisija poslala poziv, naj pošljejo svoje delegate na sejo. Na njen poziv je včeraj odgovorilo le ljubljansko poverjenstvo, ki se je izjavilo, da ne prizna nove uprave. Po tem odgovoru v upravo izvoljeni člani niso več čakali, marveč so si takoj med sabo razdelili upravne posle, kot sledi: predsednik Rabrenović, prvi podpredsednik Vučan, drugi podpredsednik gđ. Vavra iz Zagreba, tajnika pa Mihajlović in Rašić.

V razgovoru z vašim dopisnikom je predsednik g. Rabrenović med drugim izjavil tudi to, da je bilo delo učiteljev iz Dravske banovine vedno zelo aktivno in zaradi tega tudi zelo cenjeno. Kar pravi, da je bila ljubljanskemu poverjenstvu na lanskem zborovanju v Zagrebu dana naloga, naj sestavi nova pravila. Pri sestavljanju teh pravil so Slovenci sami odločali in so pravila tudi izdelali popolnoma

v duhu edinstva in na podlagi načela, da se mora delo v UJU vršiti po iniciativah širšega odbora. »Mi smo z njimi v vsem soglašali in tudi sedaj sem bil jaz za predlog g. Škulja, da se namreč ne izvrši takoj volitev nove uprave, marveč da se prej sprejmejo pravila. Toda ta predlog je odklonila večina, ki je tudi izvolila novi izvršilni odbor. V njem je devet desetih starih članov, novih pa ena sama desetina, nadzorniški odbor pa sestavljajo sami stari člani iz prejšnjega odbora.

Upam, da bo to nesoglasje, ki se je pojavilo v Beogradu in ki ni načelnega značaja, marveč drugodnega pomena, ne bo dalo povoda še večjemu nesporazumljenju. Prepričan sem, da bomo nadaljevali svoje delo z isto voljo in ljubeznijo kakor doslej. Za to daje desetletno delo UJU popolno garancijo.

V kratkem, kvečjemu čez en mesec, se sestane širši odbor, kateremu bodo člani izvršilnega odbora, ki se je včeraj konstituiral, dali na razpolago svoje položaje. Tedaj se bo, tako upam, rešilo in odstranilo tudi sedanje nesoglasje.

Imenovanja

Beograd, 25. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog ministra trgovine in industrije je postavljen v ministrstvu trgovine in industrije za svetnika v 4a/I dr. Ciril Žižek, inšpektor istega ministrstva v 4/I, in državni trgovski akademiji na Sušaku za ravnatelja v 4/I Nikola Džigrija, ravnatelj iste grupe in kategorije državne trgovske akademije v Zagrebu, po potrebi službe.

Beograd, 25. avgusta. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog prosvetnega ministrstva napredovali v II-1 Jospina Podgornik, por. Kuntič, učiteljica v Rovtahu, Antonija Štrivov, učiteljica na Viču, dosedaj obe v II-2; v II-2 pa Lorber Olga, učiteljica na mestni šoli v Mariboru, Est Marija, učiteljica v Gornji Šiški, Mendel-Trampuz Matilda, učiteljica v Dravogradu, Rakovšek-Petrič Marija, učiteljica v Braslovčah, Cerar Marija, učiteljica v Kamni gorici, Crnut-Korošec Ljudmila, učiteljica na Jesenicah, Kutin-Tomažič Marija, učiteljica v Mariboru, in Duje Mirko, učitelj v Smartnem ob Paki, do sedaj vsi II-3.

Beograd, 25. avgusta. I. Poljedelsko ministrstvo je imenovalo za višjega veterinarskega svetnika na območju veterinarski postaji v Murški Soboti Josipa Šameca, višjega veterinarskega pristava pri sreskem načelnstvu v istem mestu in za veterinarskega pristava v Caribrodu Drola Jožeta, veterinarskega pristava v Litiji.

Vpisovanje na šolah Dravske banovine

Ljubljana, 25. avgusta. AA. Kr. banska uprava razglasa:

Na srednjih šolah se vpisujejo učenci v poedine razrede od 11. do 13. septembra po razporedu, ki ga določi direktor. V izjemnih primerih sme učiteljski zbor dovoliti vpis do konca septembra, kr. banska uprava pa do 10. oktobra. V prvi razred se morejo vpisati učenci z dovršenim četrtnim razredom osnovne šole, ki so rojeni v letih 1917, 1918, 1919 in 1920 (letos izjemno). Vsi izpiti se vrše na srednjih šolah v času od 1. do 10. septembra po razporedu direktorja. Privatni izpiti v septembru so dopustni le po posebni odobritvi ministrstva na prošnjo iz meseca junija.

Iz meščanskih šol je letos še izjemno dovoljen prestop na srednje šole po dopolnilnih izpiti, ako je starost učenca v skladu za zakonom.

Na državno realno gimnazijske razrede v Ljubljani se vpisujejo deklice le na II. realni gimnaziji, dečki pa v vse razrede na II. in III. realni gimnaziji ter na realki (na tem zavodu do vstetega VII. razreda).

Vpisovanje na učiteljskih šolah se vrši v času, kakor na srednjih šolah, toda za vpis v prvi razred se je treba prijaviti vsaj še 12. septembra. Sprejemanje za prvi razred se vrši po zdravniškem pregledu in sprejemnem izpitu. Učenci(ke) z nižjo srednjo šolo opravijo pisni izpit iz slovenščine in ustni iz glasbe, učenci(ke) z dovršeno meščansko šolo pa pisni in ustni izpit iz slovenščine, ustni izpit iz zgodovine in geografije naše kraljevine, ustni izpit iz matematike in glasbe. V prvi razred se smejo sprejeti učenci(ke), ki v koledarskem letu 1930 še ne dovrše 18 let starosti.

Za vpisovanje na meščanskih šolah ni novih pogojev, zato se vrši od 1. do 3. septembra vpisovanje, izpiti pa se vrše od 25. do konca avgusta. Razpored določa ravnateljstvo.

Na osnovnih šolah se vrši 1. in 2. septembra naknadno vpisovanje, 3. septembra je šolska masa, 4. septembra pa se prične redni pouk.

Železniške olajšave povodom svečanosti novih polkovnih zastav

Beograd, 25. avgusta. AA. (Iz ministrstva za promet):

Minister za promet je odobril tele olajšave za vožnje v Beograd na slavnost posvetitve novih zastav jugoslovanskih pehotnih in konjeničnih polkov, ki bo na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra 6. septembra t. l. na Banjici:

1. Brezplačno vožnja: a) vsem banknim svetnikom v prvem ali drugem razredu, b) vsem rezervnim oficirjem in oficirjem invalidom, ki so povabljeni na to svečanost, v razredu, ki odgovarja njihovemu položaju, c) vojnim invalidom, ki so povabljeni, d) zastopnikom Sokola in sokolskih žup (v prvem ali drugem razredu).

2. Četrtninsko vozno ceno vsem državljanom Jugoslavije, ki se hočejo proslave udeležiti. Razred po njihovi volji.

Banknim svetnikom bodo izdali legitimacije za potovanje bani, rezervnim oficirjem in oficirjem invalidom ter vojnim invalidom, ki so povabljeni, bo kot legitimacija služilo vabilo.

Zastopnikom Sokola in sokolskih žup bo kot legitimacija njihova sokolska legitimacija.

Vsi drugi državljani kupijo vozne listke pri odhodu za polovično ceno in imajo s tem listkom pravico do povratne vožnje, ako dobe od odbora v Beogradu potrdilo, da so se proslave udeležili.

Te olajšave veljajo za prihod v Beograd v dneh 3., 4., 5. in 6. septembra, za odhod pa od 6. septembra zvečer do vstetega 10. septembra.

Povratak ministrov v prestonico

Beograd, 25. avgusta. AA. Z današnjim brzovlakom sta prispela v Beograd minister poljedelstva dr. Stanko Šibenik in minister za trgovino in industrijo Demetrović.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 25. avgusta. I. Danes med 17-30 in 19. uro se je vršila seja ministrskega sveta pod vodstvom ministrskega predsednika in notranjega ministra generala Petra Živkovića. Seje so se udeležili vsi v Beogradu navzoči ministri, in sicer minister za gozdove in rudnike dr. Korošec, vojni minister general Hadžić, minister brez portfelja dr. Uzunović, pravosodni minister dr. Srškić, prosvetni minister dr. Maksimović, minister brez portfelja dr. Drinković, finančni minister dr. Švrljuga, minister brez portfelja dr. Kumanudi, minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Preka, minister brez portfelja Neudorfer in minister za trgovino, obrt in industrijo dr. Demetrović.

Ministrski predsednik je obvestil zbrane ministre o razgovorih in konferencah na Bledu ter o njihovih zaključkih. Ministri so se docela strinjali s storjenimi sklepi.

Prijateljstvo med Grčijo Turčijo

Atene, 25. avgusta. n. Turško poslaništvo v Atenah je službeno obvestilo grško vlado, da se je Turčija docela postavila na stališče grške vlade, naj se čim prej podpiše grško-turški sporazum o prijateljstvu in arbitraži. V ta namen se bo pospešila redakcija pogodbe.

Povoljen uspeh francoskih manevrov

Pariz, 25. avgusta. n. Kakor javljajo listi, so francoski manevri na italijanski meji pod vodstvom generala Carenca v okolici alpskih vrhov pri Col de la Valette uspeli izredno dobro. Prirejen je bil tudi napad, kakor bi bil prišel z druge strani meje, in francoska obrambna sredstva, posebno nova razporeditev utrdb in letalska poročevalska služba, so pokazala, da sovražnik na tem kraju nikakor ne bi mogel priti preko meje. Po končanih manevrih je general Carence inspiciiral Col de la Calle in novo utrdbo pri Selve.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 25. avgusta. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Pretežno jasno vreme, podnevi gorkeje. Izgledi za prihodnje dni: Še vedno naraščanje temperature in jasno.

Teritorialna pristojnost naših konzulatov

Ljubljana, 25. avgusta.

Kr. banska uprava razglasi:

Ministrstvo za zunanje zadeve je prejelo od kr. poslanstva v Parizu poročilo o teritorialni pristojnosti kr. konzulatov v Francoski republiki z Alžirjem in Sirijo. Po tej razdelitvi spadajo pod:

1. generalni konzulat v Marseille (generalni konzul gosp. Adjemović, uradnik min. za zunanje): Bouches de Rhone — Pyrenees — Ariege — Gard — Ardeche — Vaucluse — Drome — Hautes Alpes — Basses Alpes — Var — Alpes Maritimes;

2. generalni konzulat v Bordeaux (generalni konzul R. Šumenkovič, uradnik min. za zunanje): Rhone — Loire — Saone-et-Loire — Aisne — Jura — Haute Savoie — Isere;

3. konzulat v Havru (častni konzul C. Kronenberger): Seine-Inferieur Eure;

4. konzulat v Lillu (častni konzul Legrand): Nord-Pas de Calais-Somme;

5. konzulat v Nantesu (častni konzul Habrillet);

6. konzulat v Toulousi (častni konzul Meller de Laberthe): Haute Garonne — Haut Lure — Gerard — Lot et Garonne — Tarne et Garonne — Lot;

7. konzulat v Alžirju (častni konzul Blachett);

8. konzulat v Beyrouthu v Siriji (častni konzul E. Carbonniers).

Ministrstvo za zunanje zadeve je prejelo od kraljevskega poslanstva v Washingtonu poročilo o teritorialni pristojnosti kr. konzulatov v Združenih državah in v ostalih državah Srednje Amerike. Po tej razdelitvi spadajo pod:

1. generalni konzulat v New Yorku: New York, Pennsylvania, West Virginia, Ohio, Tennessee, Hain, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Connecticut, Rhode Island, New Jersey, Delaware, Distrikt of Columbia D. C., Maryland, Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia, Florida;

2. generalni konzulat v Chicagu: Michigan, Illinois, Arkansas, Louisiana, Missouri, Wisconsin, Iowa, Minnesota, Indiana, Mississippi, Kentucky;

3. generalni konzulat v San Francisku: Colorado, Idaho, Montana, Utah, Wyoming, New Mexico, Texas, Oklahoma, Kansas, Nebraska, North Dakota, California, Nevada, Arizona, Oregon, Washington, Alaska, Havajski otoki in Filipini.

Razen gornjih je v Clevelandu častni vice-konzul.

Pod častni konzulat v Guatemali spadajo republike centralne Amerike.

V Mexiku je častni konzulat, častni konzulat je nadalje v Helmsu v Mexiku.

V Oski na Japonskem je častni konzul, takisto v Port au Prince na Haitiskih otokih.

Ministrstvo za zunanje zadeve je prejelo poročilo kr. poslanstva na Dunaju o teritorialni pristojnosti kralj. predstavništva v Avstrijski republiki:

Teritorialno področje kr. konzulata v Grazu je Štajerska, kr. konzulata v Celovcu so Koroška, Solnograd, Tirolsko in Voralpe, konzularna pristojnost kr. poslanstva na Dunaju pa se razteza na Dolno in Gornjo Avstrijo in Gradiškanjo.

Sokolska nedelja ob meji

Maribor, 25. avgusta.

Včerajšnja nedelja je bila v našem severnem območju ozemlju v prvi vrsti posvečena Sokolstvu. Že dopoldne ob poldesetih so se v gostilni Sevek v Račah zbrali številni kmečki fantje in delavci, da ustanovijo svoje lastno Sokolsko društvo. O ideji Sokolstva in o potrebi dela za narod in državo jim je v toplih besedah govoril podstarosta MSZ dr. Franjo Irgolič. Ideja ustanovitve Sokolskega društva v Račah je bila sprejeta z velikim navdušenjem in takoj se je izvolil pripravljalni odbor, ki bo vodil vsa nadaljnja dela.

Popoldne sta pa bili dve pomembni sokolski prireditvi v naših lepih Slovenskih gorah, kjer pod toplim soncem dozoreva sadje in grozdje. Najpomembnejša je bila prireditev v Jarenini, katero sta v bratski slogi, ki nekoč, v dobi strankarskih strasti ne bi bila mogoča, organizirala Sokol in Prosvetno društvo. K temu sokolskemu in narodnemu slavu so prihiteli številni izletniki iz Maribora, St. Ilja in iz raznih drugih krajev Slovenskih gor in Pesniške doline, celo iz oddaljenih Ruš.

Vsa prireditve je bila na prostem in jo je s kratkim pozdravnim govorom otvoril starešina jareninskega Sokola br. Lubenski. Za Narodno obrambo je zbrano množico pozdravil njen tajnik g. Radoslav Knaflič iz Maribora, za Sokolako župo podstarosta dr. Franjo Irgolič, za klub »Meja« Radivoj Rehar, za Sokola I. v Mariboru in Oblastno strelsko družino pa polkovnik Putnikovič. Domača mladina je na to uprizorila Ivana Albrehta mladinsko igrano »Sirota Jerica«, v odmorih so pa nastopili Sokoli in Sokolice s prostimi vajami. Nastopilo je 8 naraščajnic Sokola I. iz Maribora, 18 kmečkih Sokolov iz St. Ilje ter 10 Sokolice in 17 Sokolov društva Maribor I. Vse vaje so bile uzorno predvajane in so vzbudile vsestransko odobravanje s strani stotin domačega in okoliškega ljudstva. Po nastopih se je ob sviranju mariborske sokolske godbe pod vodstvom br. Sušteršiča razvila lepa zabava.

Istočasno so agilni Sokoli in Sokolice pod vodstvom staroste dr. Milana Goriska pobiteli v izredno velikem številu k Sv. Benediktu, kjer so priredili javni nastop in obenem ustanovili novo Sokolsko društvo pri Sv. Benediktu. Tudi ta prireditev je izborna uspela in postavila močne temelje za nadaljnji razvoj sokolske, narodne in državne misli ob meji.

Krasna manifestacija slovanske vzajemnosti pod Grintavcem

Pred 30 leti, v časih naših najtežjih nacionalnih borb za naše slov. planine, so nam prišli v pomoč naši bratje Čehoslovaki. Na Ravneh, na mali planotici, ki se razprostira pod Grintavcem in Kočno proti Jezerskemu, so zgradili krasno planinsko kočjo v českim narodnem slogu ter jo podarili Slov. plan. društvu.

Prežeti s čutom globoke hvalečnosti do bratskega čehoslovanskega naroda, ki nam je tudi v najtežjih časih stal zvesto ob strani, smo v nedeljo proslavljali 30letnico otvoritve Češke kočje pod Grintavcem.

Že v soboto popoldan je prispelo na Jezersko veliko število turistov, ki so prenočili na Jezerskem, deloma so pa odšli že zvečer do kočje, ki je bila napolnjena do zadnjega kotička.

V nedeljo na vse zgodaj so se začele pomikati z Jezerskega cele karavane po krasnih poteh čez Makekovo in Ravensko Kočno, mnogi so pa prihajali tudi od Cojzove kočje in čez Jezersko sedlo od Frischaufovega doma na Okrešlju. Ko se je pričela ob pol 11. uri pred kočjo sv. maša, ki jo jebral g. prof. Kordin, je bilo zbranih okrog 200 oseb, prihajali so pa še vedno novi turisti. Po evangeliju je spregovoril g. prof. Kordin, kot pooblaščenec ljubljanskega knezoškofa dr. Rožmana njegove pozdrave.

Po končani božji službi je povzel besedo g. dr. Fran Tomišek, predsednik Slov. plan. društva ter pozdravil številne odlične goste: dv. svetn. dr. R. Marna kot zastopnika vlade in sreskega načelnika dr. Ogrina iz Kamnika in dr. Zobca iz Kranja, vicekonzula dr. Cihelko in g. Jovanovskega kot zastopnika Č. O. v Ljubljani, Pustoslavka kot zastopnika Čsl.-jugoslov. lige, zastopnike Ljubljane dr. Ciuho in dr. Klepca, župana mesta Kranj Pirca, župana iz Jezerskega Murija ter zastopnike tiska. Pozdravil je nato zastopnike planinskih organizacij, konservatorja Jenička, predsednika Asociacije slovanskih turističnih društev in podpredsednika kluba čehoslovanskih turistov, gosp. ravatelja Pasariča, predsednika Hrvaškega planinskega društva, zastopnike podružnic SPD in one redke iz stare garde, ki so sodelovali pri otvoritvi Češke kočje, med njimi v prvi vrsti inšpektorja Al. Knafeljca. Posebno še pozdravi gosp. prof. Kordina kot zastopnika knezoškofa ter se mu zahvali za izvršeno bogoslužje. Nato prebere iz Planinskega Vestnika od 1. 1900 poročilo o otvoritvi Češke kočje, iz katerega se najbolje spoznajo zasluge nekaterih odličnih turistov, ki žal že počivajo v grobu. Nato se prečitajo došli pozdravi dr. Žižeka za odsek za turizem, kluba čehoslovanskih turistov na Dunaju, odličnih čehoslovanskih turistov dr. Dvorskega in Skotjaja ter župana dr. Puca. Na njegov predlog se nato pošlje Nj. Vel.

Pismo z Bleda

Sezijske takse za letoviščarje, ki stanujejo po zasebnih hišah, po 6 Din dnevno so previsoke. Za hotele in penzione, kjer se nudi visok komfort, je taksa 8 Din oz. 6 Din pravilna, saj si bivanje v hotelih oz. penzionih privoščijo lahko le imoviti sloji, dočim srednji stan, ki stanuje za časa letovanja po privatnih hišah, težko zmaga visoko takso, posebno rod bina s številnimi člani. Zato je čedalje manj letoviščarjev srednjega stanu na Bledu, zato so na primer letos privatne hiše bile le slabo zasedene. Vse vre le kot imoviti sloji v velike hotele in penzione. Zato bi bilo primerno, za mala stanovanja v bodoče znižati zdraviliško takso na 4 dinarje, katere bi tudi srednji sloji zmogli in zopet napolnili zasebne sobe.

Nadalje bi se moralo skrbeti, da se cene zelenjavi in sadju primerno regulirajo na trgu, ki je drugače letos dobil prav lepo lice z novo stavbo, ne gre pa, da se iste vrste hrushke, ki stanejo v Ljubljani 8 Din kg, na Bledu prodajajo na trgu po 24 Din ali pa češnje kar za 10 Din dražje kot v Ljubljani! Tako oderuštvo treba v bodoče preprečiti. Če hoče kakšen magnet na posebno drago sadje, naj ga kupi v delikatesni trgovini v novem Parkhotelu, kjer je in more biti vse najdražje.

Radi nerentabilnosti je nadalje opustila neka avto-družba redni promet z avtobusom med Lescami in Bledom, vozili so po 5 Din, dočim so avtobusi družb »Alpauto« in »Albus« vedno polni, dasi zahtevajo poleti za tujce 7 Din, pozimi za domačine celo po 8 Din za osebo! Morda je bolj imenitno, ako se kdo vozi z dražjim avtobusom! Seveda je cenejši avtobus moral na kolodvoru v Lescah stati daleč zadaj, dočim sta dražja stala vedno tik pri postaji.

Cesto bode treba iz Lesc do Bleda tudi še razširiti in nepregledne ovinkne odstraniti, da ne bode več nesreč, kakor preteklo nedeljo, ko se je prevrnil avtobus v jarek radi tega; tudi drvi na nevarnih krajih ceste, posebno na ovinkih avtobusi, kakor ne bi smeli glede na predpise in varnost potnikov.

Čuje se, da nameravajo posestniki Parkhotela in Toplice zidati še letos nov velik hotel, oziroma hotel Toplice povečati. Ako bode letos tako ugodna zima kakor prešlo leto, bodo vse te nove stavbe že za drugoletno sezijo vporabne.

Početkom septembra dospejo na Bled še večje potovalne družbe iz Nemčije, tako da bode sezija do konca oktobra trajala. Pričakuje se,

kralju naslednja brzojavka:

Udeleženci proslave tridesetletnega jubileja Češke kočje pod Grintavcem, vpoštevajoč v veličastni gorski krasoti slovenskih Alp o dosežanju velikem vplivu turisticke in razvoju bratske vzajemnosti Čehoslovake in Jugoslovije, so enodušno zaključili, da turisticke zbljižuje, združuje in povzdiguje slovanska srca a okrepuje visoko blagodejno vladarsko delo in intencijo Vašega Veličanstva, da bi narod in država združeni mogočno procvitali.

Izražamo pri tej priliki Vašemu Veličanstvu globoko vdanost.

Za Sl. plan. društvo: dr. Tomišek, Ljubljana. Za Asociacijo slovanskih turistov in Klub Čehoslovanskih turistov: Jeniček, Praha.

Prezidentu čehoslovanske republike je bila poslana brzojavka sledeče vsebine:

Udeleženci proslave 30letnega jubileja Češke kočje pod Grintavcem Vam pošiljajo iz srede krasot Savinjskih planin izraze globokega spoštovanja in Vam žele še dolgo zdravje.

Nadalje so bili poslani pozdravi tudi še prezidiju mesta Prage, klubu čehoslovanskih turistov, Hrvatskemu plan. društvu v Zagrebu, poljskemu plan. društvu v Krakovu, bolgarskemu plan. društvu v Sofiji, g. min. svetn. dr. Jeřabku in Gabrieli Preissovi v Prago.

Nato je pozdravil navzoče in čestital k jubileju v imenu vlade g. dr. Marn. Za njim je povzel besedo g. Jeniček, predsednik Asociacije slovanskih plan. društev ter je v krasnem govoru očrtal velik pomen zbljižanja slovanskih narodov tudi na polju turisticke, ter se je v toplih besedah spomnil pok. dr. Karla Chodonskega in mnogih drugih preminulih turistov. Na njegov poziv so vztrajali vsi navzoči pol minute v grobni tišini, da s tem počaste spomin umrlih. V imenu čehoslovanskega konzula v Ljubljani je govoril vicekonzul dr. Cihelka. Za njim je govoril simpatični, kljub svojim 70 letom mladeniško živahni predsednik Hrv. plan. društva g. Pasarič, ki je tudi prečital poročilo o otvoritvi Češke kočje, ki je takrat izšlo v »Hrv. Planinarcu«. V imenu tujske prometnega društva v Kamniku je čestital g. vladni svetnik dr. Ogrin, za njim pa R. Pustoslavsek, ki se je spomnil tudi pok. Frischaufa, ki si je stekel neveljavih zaslug za naš turizem v Savinjskih planinah. Kot zadnji je govoril še v imenu podružnice SPD dr. Senjor iz Maribora. Ob 12. uri je zaključil dr. Tomišek oficijelni del proslave, nakar se je razvila v kočji in okrog nje vesela, neprisljuna zabava. Popoldan se je vrnila večina izletnikov na Jezersko, mnogi so pa uporabili krasno vreme za ture v Kamniške planine.

Krasno uspela proslava, ki je manifestirala bratsko vzajemnost vseh slovanskih narodov, bo gotov ostala v trajnem spominu vsem udeležencem.

da bo vreme letos jeseni lepo in trajno, saj smo dobili v letošnjem poletju dosti mokrih darov od »Jupitra pluvius«-a, tako da je to delalo gostom in hotelirjem mnogo preglavice.

Konec meseca avgusta nas zapusti mornariška godba, ki je letos v seziji izborna zabavala svoje hvaležne poslušalce v zdraviliškem parku, želimo, da pride prihodnje leto zopet. V Parku je bilo pa večkrat premalo klopi, marsikak letoviščar in poslušalec je moral stati, če je hotel poslušati godbo; torej več klopi v bodoči seziji v park. O početku ceste preko parka je znamenje »Stop« za avtopromet, katerega pa avtomobili ne vpoštevajo, ampak drvi skozi množico in naprej po ozki cesti pod gradom, kjer naj bi bilo edino brezprašno sprehajališče ob jezeru. Tudi tu več klopi in več luči, ker je nad grajsko kopeljo ob novi poti prekrasen razgled, ki ga pa motijo drveči avtomobili, dasi je cesta za te prepovedana! Tudi to naj se odpravi.

Dr. F. K.

Prvi rudarski romarski izlet

Preteklo soboto so pohitele rudarske in druge delavske družine na Brezje in Bled. Romanje sta organizirala gg. Žaler in Pavlič. Hrastrniški vlak je privozil ob pol 2 pop. v Ljubljano in je bil zelo okusno z državnimi zastavami in cvetjem okrašen. Na kolodvoru so rudarji in steklarji s svojimi zastavami izstopili. Na peronu je delavce pozdravil g. Langus, odgovoril mu je g. Žaler in pevski zbor »Krekove mladine« iz Hrastrnika je zapel »Kaj pa ptički delajo«. Izletnike sta vodila gg. Žaler in Pavlič. Romarji so imeli 60 kg malinovec s seboj in so ga pevcu pridno po vlaku raznašali.

Malo pozneje je prišel drugi vlak s trboveljskimi izletniki. Vodila sta jih gg. Jakob Gasparič in katehet Žmavc. Tudi ta vlak je bil lepo okrašen. V Kranju je vlak obstal. Izletnike je pozdravila deputacija katoliških organizacij iz Kranja.

Na Brezje so prišli izletniki okrog 3. ure pop. Na vrhu se je formirala procesija do cerkve, kjer je v imenu izletnikov g. Žaler pozdravil došlega pomožnega škofa dr. Tomažiča. Potem so si ljudje preskrbeli prenočišča. Zvečer so bile večernice. Pridigoval je znani p. Hugo Brennekar. Bile so pete litanije, pri katerih je odpeval hrastrniški »Pevski zbor«. Potem je bila skupna spoved. V nedeljo zjutraj ob pol 6. uri je pridigoval škof g. Tomažič in ob 6. uri je bila slovna služba božja, pri kateri je pel delavski

pevski zbor iz Hrastrnika. Ob pol 8. uri je odpeval hrastrniški vlak izletnike iz Otoč na Bled. En del je šel skozi »Vindgar«, drugi so se peljali na Bled.

Na Bledu je bila sv. maša na otoku ob 10. uri. Maševal je prof. Pavlič. Ker so šli pevcu skozi »Vindgar«, so romarji sami med mašo prepevali. Nato so se razkropili in poiskali okrepila ter se vozili po jezeru. Ob 4. uri je zunaj imel poslovilno pridigo g. prof. Pavlič, nakar je molil litanije vseuč. prof. Slavič iz Ljubljane.

Neka gostilna na Bledu je izletnikom odklonila postrežbo ko so prišli skozi Vindgar na Bled. Zvečer ob pol 8. uri je odpeljal z Bleda vlak izletnike iz Hrastrnika in Zagorja proti Ljubljani. Pevci so romarjem postregli z malinovcem in vodo. Vlak je v Ljubljani obstal in pevcu so na peronu zapeli nekaj pesmi, nakar so se z veselim vriskanjem in klicji živijo odpeljali proti Hrastrniku. Trboveljski vlak je vozil malo pozneje. Red je bil vzoren, čeprav je romalo 1500 ljudi.

Lepa Jernejeva nedelja

Takozvana »medmašna vročina«, ki je običajna med Velikim in Malim šmarnom, je letos velika. Te dni je dosegla vrhunec. Nedelja je bila Jernejeva nedelja. Vremenarji pravijo o sv. Jerneju:

— Jernej v lepem vremeni,
pravi, tako bo tudi jeseni.
Če sv. Jernej že zrelo grozdiče najde,
bodo blagoslova polne brajde.

Letos je bil sv. Jernej izredno lep in upam, da bo taka tudi jesen, vsaj tako okoli sv. Mihaela, ko prične sezona za polharje.

V Šiški so slavili svojo komarjevo nedeljo s pohanimi piščanci, »flancati« in podobnimi dobrotami. Šiščanci so praznovali svoje »žegnanje« veselo in dobrodušno. Nikjer ni prišlo do prepira in prepeva. Mnogo Ljubljancov je popoldne zato romalo v Šiško, kjer so si počivali hladne vrtove uglednih in poštenih gostiln.

Jernejeva nedelja je bila tudi nedelja velikih izletov na naše gore. Letos že kmalu ni bil tako močan naval na izletniške vlake kot v nedeljo. Jutranji izletniški vlak je vozil na Gorenjsko nad 600 izletnikov, nato redni jutranji vlak 700 in opoldanski okoli 350. Zadnji izletniki so po večini krenili na Bled ali v druga letovišča. Zvečer je bilo neobičajno vrvenje na glavnem kolodvoru. V Kamnik se je zjutraj odpeljalo okoli 350 izletnikov.

V nedeljo je kopalna sezona dosegla svoj vrhunec. Tako razposajena veselja kmalu ni bilo na raznih prostih kopališčih ob Savi, Ljubljani in drugih rekah kakor v nedeljo. Vsa znana in priljubljena kopališča so bila zasedena do zadnjega kotička. Lahko rečemo, da se je v nedeljo hladilo v vodi do 20.000 Ljubljancov in Ljubljank. Samo popoldanski kopalni vlak je peljal na Gorenjsko 820 kopalcev, največ v priljubljene Rateče na Soro.

Jernejeva nedelja je potekla sicer mirno. Bilo je nekaj avtomobilnih nesreč, nobena pa ni zahtevala smrtnih žrtve.

Gospodinjska šola in internat »Mladika«

Za poslopijem ljubljanske mestne ženske realne gimnazije ali liceja se dviga med vrtem in tivolskim parkom poslopje dekliškega internata »Mladika«. V internatu je nameščena gospodinjska šola, katere namen je podati naši ženski mladini občo gospodinjsko izobrazbo in temeljit teoretičen in praktičen pouk v vseh strokah gospodinjstva. Izobrazba naj na eni strani ustvarja pri ženski mladini podlago socialnega mišljenja in razumevanja za gospodinjstvo, na drugi strani pa naj skuša razviti v dekletih z umskim in praktičnim poukom vse sile in zmožnosti do popolne samostojnosti bodisi v družini (gospodinja in mati), bodisi v službi v gospodinjstvu, sanatorijih, internatih itd. Učni načrt je prikrojen modernemu času in je teoretično in praktično izrpen. Vzporedno s poukom v gospodinjski šoli se priredita še vsako leto za gojenke dva strokovna tečaja, samaritanski tečaj in tečaj za nego dojenčkov v higijenskem zavodu.

Za sprejem v gospodinjsko šolo je potrebno, da je dekle dovršilo najmanj 16. leto in meščansko ali njej podobno šolo. Gojenke so zunanje, ki stanujejo izven zavoda, ali pa notranje, ki stanujejo v internatu. Zunanje gojenke plačujejo za hrano in pouk mesečno 500 dinarjev, notranje pa za vsa oskrbo in ukovino 1000 Din. Pouk traja od 8. do 18. ure. Učenke so razdeljene v dve skupini, od katerih je izmenoma prva zaposlena pri šivanju, pranju in likanju, druga pa pri kuhanju. Teoretičen pouk se vrši skupno. Zunanje gojenke gredo po 18. uri lahko domov, notranje pa so zaposlene po skupinah pri pripravljavanju večerje in ostalih gospodinjskih poslih ter pri posebnih urah (francoščina, italijanščina, klavir itd.).

Gospodinjska šola prične s poukom 1. oktobra vsakega leta, pouk traja do 28. junija vsakega leta. Priglasi za sprejem se lahko pošiljajo pisмено vsak čas, redno vpisovanje pa se vrši 29. in 30. septembra ob 9. zjutraj.

V zvezi z gospodinjsko šolo je nadalje internat »Mladika«, v katerega se sprejemajo gojenke vseh ljubljanskih šol. Dekleta imajo v internatu vsa oskrbo in prvovrstno hrano. Mesečni honorar za gojenke internata znaša 1000 Din. Perilo in obleko prinese gojenke s seboj. Prijave sprejema dnevno pisмено in ustmeno voditeljica pri direkciji mestne ženske realne gimnazije.

Dnevne vesti

— **Državni osrednji zavod za ženski domači obrt** v Ljubljani, Turjaški trg 4/I. vpisuje gojenke dne 2. in 3. septembra 1930. od 8.—12. ure dopolne.

— **Državoznanstvo.** Dr. Fran Ogrin (Kamnik) je izdal in založil Dopolnilo k »Državoznanstvu«. To obsega pregled nove državne organizacije in novih zakonskih predpisov, izdanih do konca julija t. l. (20 strani). Izide do konca t. m. Cena prvotni knjigi (broširani) je znižana na 20 Din, skupno z Dopolnilom pa stane 26 Din, samo Dopolnilo 12 Din (brez poštne). Ker je prvotna knjiga v nekaterih delih že zaostala, je rabljiva le z Dopolnilom, potrebna pa vsakomur in primerna kot pomožna knjiga v šolah. Dobi se pri banovinski zalogi šolskih knjig, v knjigarnah in pri pisatelju.

— **Kaj obeta Bata.** V Beograd je dospel Ignacij Kavac, ki išče že 20 dni v Jugoslaviji primeren kraj za veliko Batovo tovarno za čevlje. Izjavil je glede na kampanjo proti ustanovitvi Batove tovarne v Jugoslaviji, da naši mojstri grešijo, ko so proti Bati. Kajti vsi delavci v tovarni bodo Jugoslavlani, nad 5000 domačih delavcev bo dobilo dela v Batovi tovarni. Mlade domače delavce bo tovarna poslala na svoje stroške v šole v Zlinu, kjer se bodo izučili modernega čevljarstva in potem delali v Batovi tovarni v Jugoslaviji. Bata noče konkurirati naši čevljarstvu industriji, temveč hoče dobavljati nam boljše in cenejšo obutev, kar je najbolj lojalna konkurenca. Bata bo zgradil poleg tovarne tudi stanovanjske hiše za delavce in vzgajališča za otroke. Naši čevljarji se zato ne smejo, bati Batove tovarne, temveč naj je bodo veselili.

— **Popust za posetnike velesejma v Lipskem.** Uprava lipskega velesejma je obvestila vse gospodarske organizacije v naši državi, da bo jesenski mednarodni sejem v Lipskem odprt 31. avgusta t. l. in bo trajal do vstetega 7. septembra. Na tem sejmu bodo razen običajnih vzorčnih razstav tudi specialni sejmi, kakor tehnično-gradbenih objektov, sportnih predmetov in tekstilne industrije. Direkcija državnih železnic je odobrila obiskovalcem sejma popust pri vožnji skozi našo državo v iznosu 50% nominalne vozne tarife, direkcija nemških železnic pa 25%.

— **Miss Sava 1930.** V mestnem kopališču na Savi v Zagrebu so v nedeljo izvolili 15 kandidatkin za miss Savo 1930. Te bodo filmali in film vrteli v nekem zagrebškem kinu. Ob tej priliki bo občinstvo izvolilo najlepšo od izbranih kandidatkin za miss Savo 1930.

— **Avtobus iz Zagreba v Sušak.** Od 27. avgusta dalje bo začel avtobus iz Zagreba v Sušak voziti po tem-le voznem redu: Odhod iz Zagreba ob 5. zjutraj, iz Karlovca ob 6.30, iz Skrada ob 9., iz Delnice ob 9.30, iz Lokve ob 9.50, prihod na Sušak ob 11.30. Odhod s Sušaka proti Zagrebu ob 13.30, iz Lokve ob 15.20, iz Delnice ob 15.35, iz Skrada ob 16.10, iz Karlovca ob 18., prihod v Zagreb ob 20.10.

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. —166

— **Sleparije z obligacijami vojne škode.** »Vreme« poroča, da so številni kupci zahtevali, naj jim Prva gradjevinska banka v Beogradu vrne obligacije vojne škode; direktor te banke je namreč tudi zapleten v sleparije z obligacijami. Direktor ni mogel dati upnikom niti denarja niti obligacij, pač jim je pa predstavil nekega gospoda za tajnika »Vremena«, ki je izjavil, da je v banki vse v redu in se jim ni bati izgube. Policija je lažnega tajnika aretirala.

— **Živahen letalski promet.** Zadnje čase je zelo živahen promet na vseh letalskih progah, ki imajo postajališče v Zagrebu. V soboto so bila vsa potniška letala zasedna. Letalo na progi Graz—Wien, ki ga je vodil pilot Striževski, je imelo 5 potnikov, ravnotoliko tudi letalo iz Sušaka. Zasedeno je bilo tudi trimotorno letalo na progi Zagreb—Brno—Praga. Dobro je bilo zasedeno tudi letalo na progi Zagreb—Dunaj. V tem dnevu je odletelo iz Zagreba 45 potnikov.

— **Osuševanje Popovega polja.** Z državno pomočjo bo Zetska banovina spomladi začela z deli osuševanja Popovega polja. To je poleg osušitve Skadrskega jezera drugi velik projekt, od katerega je odvisen gospodarski napredek Zetske banovine. Kakor računajo, bodo dela trajala 6—8 let, če se ne najame za dela kako inozemsko posojilo, ki bi znašalo preko pol milijarde dinarjev. Za sedaj bo država odobrila potrebne kredite za začetje dela.

— **Letina v južni Srbiji.** V južni Srbiji se je pričel izvoz žita. Na Kosovem je bila žetev odlična, v Metohiji pa je bila zaradi elementarnih nesreč manj povoljna. Iz Lipjanov, Uroševca in Kosovske Mitrovice so prvo polovico avgusta izvozili v Grčijo okrog 1000 vagonov pšenice in ječmena in 300 vagonov žitne zelenjave. Letošnja žetev v Vardarski banovini se mora smatrati kot srednje dobra.

— **Avala — izletišče Beograđanov.** V ministristvu za gozde in rudnike so dokončali načrt za pretvoritev Avale v velik javen park in izletišče Beograđanov. Še letos bo končano pozgodovanje. Septembra se otvori na Avali nov hotel. Drugo leto pa se zgradi še drug velik hotel na podnožju Avale. V najkrajšem času bo tudi končana asfaltirana cesta Beograd—Avala, nakar bo izročena prometu.

— **Usoda delavca.** V kleti nove palače prometnega ministristva so našli truplo nekega moškega, katerega identiteto so pozneje ugotovili. Gre za 30letnega delavca Jusufa Muja-

gića iz Bosanskega Petrovca. Ležal je na mestu, kjer so pred tednom našli nekega moškega nezavestnega. Mujagić je iskal v palači prenočišča. V temi se je splazil v nedograjeno stavbo in strmoglavil v klet. Pri tem se je težko poškodoval in zjutraj so ga našli mrtvega.

— **Vreme.** Lepo vreme traja že šesti dan. Zračni pritisk je visok ter je včeraj barometer ob 7. uri zjutraj kazal: Ljubljana 768.7, Maribor 768.7, Zagreb 768.4, Beograd 768.4, Skopje 766.5, Sarajevo 767.8, Split 765.4, Rab 765.2. — Termometer je včeraj ob 7. uri kazal: Ljubljana 19, Maribor 21, Zagreb 22, Beograd 20, Skopje 25, Sarajevo 19, Split 27, Rab 26 C. Najhujša vročina je včeraj vladala v južnih krajih države in v Dalmaciji, kjer je temperatura presegala 25° C. Splošno je bilo povsod jasno in mirno. V Ljubljani in Mariboru je bila včeraj zjutraj oblačnost 10, po dnevi pa 0. V Ljubljani je bila včeraj zjutraj megla. Relativna vlaga je v državi znašala od 55% do 85%, v Ljubljani 85%, v Mariboru pa 80%. V Ljubljani je bila včeraj najvišja temperatura 26.2 C, a najnižja 17.7. Lepo vreme bo trajalo še nekaj dni.

Ljubljana

Torek, 26. avgusta 1930, Cefirin. Pravoslavni: 13. avgusta, Perunika.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec, Kongresni trg, Ustar, Sv. Petra cesta in Hočevar, Šiška.

— **Bolgarsko-jugoslovanska komisija** v Ljubljani. V nedeljo je prispela s Sušaka v Ljubljano bolgarsko-jugoslovanska komisija, ki ureja položaj dvolastnikov ob naši bolgarski meji. Bolgarski delegaciji, ki šteje 5 članov, načelnik Josip Rasukanov, načelnik bolgarskega zunanjega ministristva, jugoslovanski delegaciji pa svetnik zunanjega ministristva dr. Janković. Komisiji je pridružen tudi general Ilić, ki je bil svojedobno član naše italijansko-jugoslovanske razmejitvene komisije ter so mu naši kraji dobro poznani. Na glavnem kolodvoru so komisijo pozdravili za banksko upravo načelnik splošnega oddelka dr. Vončina in predsedstveni tajnik banske uprave g. Suša, dalje za mestno občino podžupan prof. Evgen Jarc in obč. svetnik g. Ivan Kregar. Komisija se je ves dan mudila v Ljubljani ter si je ogledala pod vodstvom zastopnikov banske uprave razne zanimivosti mesta in se divila z ljubljanskega gradu krasni panorami. Na čast bolgarsko-jugoslovanske obmejne komisije je banska uprava priredila banket, na katerem je zastopal g. bana inž. Serneca pomočnik bana dr. Otmar Pirkmayr. Zvečer so člani komisije odpotovali na Bled, kjer jim je bil prav tako prirejen prigrizek sprejem. Ostali so na Bledu včeraj ves dan, nakar so se z večernim vlakom vrnili v Ljubljano, odkoder so z večernim brzovlakom krenili proti Zagrebu.

— **Popis živine in vprege.** Mestno načelstvo v Ljubljani pozivlja vse lastnike živine in vprege (voz vseh vrst) za splošni popis živine in vprege, da se javijo v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu šte. 7, v sobi šte. 3, po naslednjem abecednem redu (po začetni črki rodbinskega imena): A—J, dne 29. avgusta 1930.; K—R, dne 30. avgusta 1930.; S—Ž, dne 1. septembra 1930. Zamudniki dne 2. septembra 1930. Prinesti morajo s seboj vse živinske listine (voj. stočne liste, potne liste itd.). Kdor se v določenih dneh ne zgloši, bo najstrožje kaznovan po vojaškem zakonu.

— **Gostovanje dunajske operete.** Gledališka uprava opozarja občinstvo, da se preloži gostovanje dunajske operete na torek in sredo dne 26. in 27. t. m. v istem repertoarnem redu. Vstopnice, kupljene za ponedeljek, veljajo za torek, kupljene za torek, pa veljajo za sredo zvečer. Dunajski gostje priredijo v četrtek dne 28. t. m. svoje zadnje, zaključno gostovanje. Vstopnice so že v predprodaji pri dnevnih blagajni v opernem gledališču.

— **Stanovnjski urad ljubljanskega velesejma** vlnudno naproša vse, ki bi mogli za čas letošnjega jesenskega velesejma, to je od 31. avgusta do 15. septembra 1930., ali tudi samo za nekaj večerov, dati proti plačilu na razpolago prenočišča, da javijo takoj svoj naslov mestnemu ekspeditu, Mestni trg 27, III., soba št. 50, ali pa ravateljstvu velesejma. Ker se zbere v teh velesejskih dneh na tisoče tujcev, katere moramo sprejeti z največjo gostoljubnostjo pod svojo streho, naj bodo prijave kolikor mogoče številne.

— **Hitro se je vjel.** Mladi ljubljčanec Franček K. ima kaj čudno preteklost. Kadar je v kaznilnici, je zelo marljiv, vbojliv in pohleven kot jagnje. Ko pa pride zopet na svobodo, f. foto okrog brez ciljev in hoče na lahek način živeti. Pred meseci je bil pogojno izpuščen iz kaznilnice, obljubil je, da ne bo več kradel in da bo pošteno delal. Nekaj časa je bil Franček priden. Zadnji čas pa je začel zopet krasti. Deželno sodišče ga zasleduje zaradi številnih tatvin. Nedavno je Viljem Grobin policiji p. javil, da mu je nekdo ukradel nove, 250 Din vredne čevlje. V nedeljo popoldne, ko so v Šiški praznovali tradicionalno komarjevo nedeljo, je Grobin opazil mladeniča, ki se je bahato ponašal z njegovimi čevlji. Hitel je po stražnika, ki je mladeniča — bil je Franček K. — prijel in odvedel na stražnico. Tam so mladeniču čevlje sezuli, a njega spravili v luknjo.

— **Policijski drobiž.** Ljubljanska policija je od nedelje do včeraj popoldne aretirala 3 osebe zaradi vlačuganja, nedostojnega vedenja in manjše tatvine. V policijske zapore je morala začasno spraviti tudi nekega mladega obrtnika, ki se je v Šiški na neki veselici pojavil v Adamovem kostumu. Mladi človek ni čisto pri sebi. Včeraj dopoldne so ga izpustili iz zapora. Odšel je mirno domov. — Policijski upravi sta bili prijavljeni 2 manjši tatvine, manjši vlom v poštni nabiralnik, 2 kršitvi naredb o odpiranju in zapiranju trgovin, 6 prekrškov cestnopolijskega reda in 3 prekrški avtopredpisov. Nedelja je bila mirna. Policijski upravi so bili prijavljeni samo 4 ponočnjaki zaradi kaljenja nočnega miru in 3 osebe zaradi nedostojnega vedenja in pijanosti. — Na Tržaški cesti je obležal neki pijanček, ki so ga morali spraviti v policijske zapore. Včeraj je bil policijsko obsojen na 24 ur zapora.

— **Utonil v Grubarjevem kanalu.** Dne 25. t. m. je gojenec deškega vzgajališča v Ljubljani Zajec Florijan odšel z dovoljenjem upraviteljevega namestnika po opravih na vrt na Kodeljevo. Ko je svoje delo opravil, se je šel kopat v Grubarjev prekop. Kljub temu, da je bil vešč plavanju, je utonil, ker ga je zagrabil vrtinec. Trupla še niso našli.

— **Male tatvine.** Na Dunajski cesti stanujoči služkinji Katarini Šoštaršič je neznan tat odnesel iz nezaklenjene spalne sobe 2 namizna prta, preprogo in denarnico s 15 Din gotovine. Služkinja trpi okoli 800 Din škodo. — V nedeljo zjutraj je neznan zlikovec s silo odprl pokrov poštnega nabiralnika na Zaloški cesti v Mostah. Odnesel je, kakor domneva poštni sluga, kakih 20 pisem, notri je pustil 5 pisem. V Mostah se je zgodilo že drugič, da je neznan zlikovec s silo odprl poštni nabiralnik. Gre najbrže za človeka, ki ga zanima kako oddano pismo in že spretno odpira nabiralnike.

Aluminijasta

emajlirana modra, siva in rujava kuhinjska posoda vedno in v največji izbiri edinole pri trdk

Stanko Florjančič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35

Točna in solidna posrežba!

Maribor

— **Minister dr. Švegelj v Mariboru.** V nedeljo popoldne je prispel s svojim avtomobilom v Bleda v Maribor minister dr. Švegelj ter si v spremstvu ministra v pokouju dr. Vekosla A. Kukovca ogledal mesto. V ponedeljek dopoldne je imel gosp. ministru 4 ure trajajoč razgovor z zastopniki tukajšnje Zveze gostilničarskih združenj. Ob tej priliki so se obravnavala vsa vprašanja, ki so važna za napredek in razvoj našega gostilničarstva in nje mu sorodnih obrtov. Minister dr. Švegelj se je z ljubeznijo zanimal za vse aktualne probleme in obljubil vsi svojo pomoč. Po konferenci je prišel dila Zveza v hotelu »Orle« svečan banket na čast ministru, nakar je dr. Švegelj ob 15. uri spet zapustil naše mesto.

— **Lep razvoj Sokola na Pobrežju.** Sokolsko društvo na Pobrežju, ki je bilo ustanovljeno šele pred nekaj tedni, se nepričakovano lepo razvija. Sedaj šteje 60 telovadskih naraščajnikov in naraščajnic, članov pa okrog 50. Redna telovadba naraščajnikov se prične začetkom šolskega leta.

— **Pogreb ravnatelja Puklavea.** Ob zelo številni udeležbi je bil v nedeljo popoldne na magdalenskem pokopališču na Pobrežju položen k večnemu počitku pokojni vinarjski ravnatelj Anton Puklavec. Ob grobu so mu pevec pod vodstvom učitelja g. Draga Cibica zapeli več ganljivih pesmi, grob pa so pokrili številni venčci. Banksko upravo sta pri pogrebu zastopala vinarjski referent g. Ivo Zupanič in svetnik g. inž. Josip Zidanšek. Za vinarjsko društvo so bili navzoči g. Lovro Petovar, minister v p. g. Vesenjak in kletarski nadzornik g. Zabavnik. Nadalje so pa pokojnika spremili na zadnji poti tudi profesorski zbor vinarjske in sadjarske šole, ravnatelj g. Žmave, odposlanca viničarske šole iz Peka pri Kapeli gg. Šumenjak in Glaser ter številni prijatelji in znanci iz vseh krajev mariborskega okrožja. Nagrobni poslovlilni govor je pa imel svetnik banske uprave g. inž. Josip Zidanšek. Bodi pokojnemu gospodarskemu in narodnemu delavcu ohranjen trajen spomin!

— **Lovsko zborovanje.** V nedeljo ob 10. dopoldne so v hotelu »Orle« zborovali mariborski in okoličanski lovci. Določili so vse forme in radi prodaje ustreljene divjačine in rešili še nekatera lovška vprašanja. O. je bil dober.

— **Zagorski purani.** V ponedeljek so pripeljali v Maribor prve letošnje purane iz hrvaškega Zagorja.

— **Poset kopališču.** V nedeljo je bilo v mestnem kopališču na Mariborskem otoku okrog 3500 posetnikov.

— **Pomiloščeni psi.** Poročali smo, da je mestni konjač v soboto polovil večje število psov. Konjač pa je bil preveč nagel, kajti lotil se je svojega posla še preden so bili lastniki psov obveščeni o zaporu. Zato bodo pse amnestirali in vrnili lastnikom.

— **Pretep pod mostom.** Med deložiranci pod državnim mostom je v nedeljo zvečer prišlo do prepria in pretepa, v katerem je nekdo s stolom tako močno udaril Marijo Šketovo, da ji je

zlomil levo roko pod komolcem. Šketovo so pripeljali v bolnico, napadalec pa je moral v zapor.

— **Društvo državnih policijskih nameščenecv** in vpokojencev bo imelo v četrtek 28. in v petek 29. t. m. ob 20. uri v gostilni Kosič v Ve-trinjski ulici svoj izredni občni zbor. Na dnevnem redu so stanovske zadeve.

Celje

— **V kozolcu skrito tatinsko blago.** V Zavodni so v nekem kozolcu med senom našli štiri nove blazine, kakor se jih uporablja za okras otoman. Blazine so prevlečene s črnim blagom in bogato vezene. Najbrže jih je ukradel zopet kak čudaški tat, ki potem spravlja stvari po kozolcih in poljih celjske okolice.

— **Nenavadna surovost pijanca.** V nedeljo popoldan se je neka celjska družba z gosti iz Zagreba vračala z izleta v mesto, kar jih je v Čretu nenadoma napadel pijan človek z debelim kolom v roki. Zamahnil je s kolom po neki gospe in bi jo bil lahko hudo poškodoval, da ga ni neki mimoidoči moški prijel in mu vzel kol iz roke. Pijanec je naprej razgrajal. Medtem sta se vrnila še dve drugi družbi, ki ju je že poprej napadel. Vsem skupaj se je komaj posrečilo, da so ga naglani v beg. Orožniki ali pa policija bi morali suroveža izslediti in kaznovati.

— **Smrtna kosa.** V soboto je umrl na Dunaju g. Vinko Krušič, oče tajnika mestnega načelstva v Celju, g. Marka Krušiča. Naše iskreno sožalje. — V javni bolnici je umrla 23. t. m. 66-letna Eliza Tonšek iz Teharja.

— **Avtomobil povozil pešca.** Včeraj so v bolnico prepeljali 27-letnega posestnikovega sina Karla Antloge iz Gotovelj pri Zalcu. Na cesti med Sv. Petrom in Zalcem ga je povozil avtobus, ki vozi med Sv. Petrom in Vranskim. Baje ni bil šofer trezen, kajti fant je hodil po pešpoti in je šofer direktno vanj zapeljal. Poškodbe Antloge so nevarne.

Brežice

— **Samomor.** Pod tem naslovom smo v nedeljo 17. t. m. priobčili v rubriki Brežice notico, da se je ustrelil starešina finančne kontrole Josip Ošina. Resnici na ljubo ugotavljamo, da se g. Ošina ni v samomorilnem namenu ustrelil s samokresom, marveč je bila zopet nesreča, da se mu je pri izpraznjevanju samokres sprožil ter ga je krogla zadela. Stanje ranjenca je sedaj povoljno. Za samomor, kakor smo se informirali, tudi ni bilo nobenega razloga.

Rimske Toplice

— **Na železniški postaji** smo dobili novega železniškega aspiranta g. Škrbca, rodom iz okolice Murške Sobote. Na poštenem uradu pa je prevzela upraviteljske posle gđ. Karla Fliskova iz Zagorja, ker začasno nadomestuje pošto upraviteljsko gđ. Megličovo, ki je odšla na enomesečni dopust. V tukajšnjem letovišču so nas že sedaj posetili inozemci; v splošnem prevladujejo izključno le ti; tujski promet je z zopet nastopajočim lepim vremenom oživel. Opažati je Italijane in Nemce, dočim so Banačani in Slavonci, ki so vzbujali s svojimi narodnimi nošami vsesplošno pozornost, že odšli. — Ze dalj časa se nahaja pri nas Anglež g. Kepp, ki je prišel na oddih in po kupcijskih poslih. Kakor se sliši iz merodajnih krogov, namerava g. Kepp napraviti veliko kupčijo s Tovarni podpetnikov na Gračnici. Dosedaj se vrše le še pogajanja, ki pa še niso privedla do nikakršnih zaključnih pogodb. G. Kepp ostane tukaj še nekaj časa. Poleg tega pa sta prišla v naše leto-višče pred kratkim neki francoski grof in njegova soproga iz okolice Pariza, kjer imata velika posestva. O lepoti naših krajev se izražata kar najbolj povoljno.

— **Kolesarska nesreča** se je dogodila danes popoldne in to še prav na istem mestu kakor zadnjič. Dva neznana kolesarja sta si vozila s kolesi nasproti čez most. Ko sta pripeljala na tisti ozki del, sta po nesrečnem naključju zapeljala drug v drugega in posledica je bila, da ju je vrglo s koles in ni dosti manjkalo, da ni eden izmed njiju s tistega gugajočega se dela sfrčal s kolesom vred v Savinjo. Komaj se je ujel še za navzven štrlečo desko.

Ljutomer

— **Povpraševanje po vinu.** Zopet je večje povpraševanje po našem vinu, osobito iz Koroske in Avstrije. Veletrgovina z vinom g. Fric Zemljčič dobiva stalno naročila. Letnik 1929 ima že lepo ceno, tudi za 1928 je precej povpraševanja, ker je letos malo sadja in tudi vina zaradi toče ne bo mnogo.

Kočevje

— **Delavska in dijaška kuhinja.** Kakor čujemo, se s početkom tega tedna otvori v Kočevju javna delavska kuhinja. Delavska kuhinja bi bila za Kočevje velika pridobitev, ker bi nudila ob sedanjem težkem gospodarskem stanju delavcem ceno in dober hrano. Zamenel pozdravljamo in želimo iniciatorjem veliko uspeha. — Kakor je potrebna delavska kuhinja, tako se nam zdi čisto odveč, da se pripravljata tudi ustanovitve posebne dijaške kuhinje. Saj imamo vendar »Dijaški dom«, ki vsako leto oskrbuje skoro 100 dijakov. Mislimo, da bi bilo boljše, če bi »Dijaški dom« tudi zunaj stanujočim dijakom nudil hrano in ne samo svojim gojencem. Tako bi bil ta problem rešen na lažji, enostavnejši in cenejši način.

— **Koncert.** Kočevske kavarne niso od sile zabavne; nekaj dnevnikov, dve ali tri ilustracije — to je vse. Godbe ni, razen če včasih kdo slučajno zabrenka na klavir. V soboto zvečer pa je v kavarni »Zurle igral cel orkester; kar za Kočevje ni kar tako. Igrali so akademiki s pomočjo dveh drugih violonistov. Program ni bil kar nič kavarniški, temveč izvajali so v glavnem koncertne točke. Ker se širijo po mestu na račun Akademikega društva različne govorice, bi pripomnili, da »Akademsko društvo v Kočevju« ni prav nič v zvezi s tem koncertom in da ga ni priredilo.

— **Legitimacije** za obisk lovske in šumarske razstave v Ljubljani se dobe v trafiki g. Lovšina.

— **Listnica uredništva.** — Guštanj. Slike ne moremo objaviti, ker nam jo je vrnila klišarna kot pretemno in zato nevarno.

Krvava bitka na Studencu pri D. M. v Polju

Ljubljana, 25. avgusta.

Z jutrom lepe jernejske nedelje so zvedeli v D. M. v Polju novico o strahovitem pokolju, ki se je bil v soboto po noči vršil v prijazni gostilni pri »Jančetu« na Studencu. Gre za krvav pretep, kakršnega kronika z lepa ne beleži.

V gostilni Ivana Dimnika, po domače pri »Jančetu«, je bilo v soboto zvečer mnogo domačinov, delavcev in kmečkih fantov. Nekateri so pozno v noč balinali, drugi v gostilniški sobi prepevali domače fantovske pesmi. Okoli 20. so prišli v gostilno trije krepki delavci, govoreč hrvatsko. Vsedli so se k prosti mizi ter naročili liter vina. Bili so mirni ter se med seboj razgovarjali. V gostilni so ostali do 23. Takrat je gostilničarka Ivanka Dimnik prinesla že četrti liter vina ter ga postavila na mizo. Prišlo je do nekega nesporazumljenja. Dvignil se je delavec Ivan Čuk, se pridružil in zagrabil literarno steklenico, s katero je udaril po mizi. Gostilničarka je zahtevala, da morajo steklenico plačati. Delavci so ugovarjali. V prepričanju so posegli tudi domačini in potegnili z gospodinjo. Vsi trije delavci so postali besni. Potegnili so svoje dolge nože ter začeli z njimi mahati. Nastala je nepopisna panika.

Delavci so pobesneli, ko so tudi dobili nekaj udarcev v glavo. Gostilničar Ivan Dimnik z drugimi domačini je skušal miriti in je zaklical pobesnelim delavcem: »Mir! Spravite nože!« Zaman. Tudi gostilničarjeva žena Ivanka je mirila. Neki delavec te trojice pa jo je sunil z nožem v levo stegno, da se je zgrudila na tla in začela močno krvaveti. Zmešnjava je zato bila še večja. Delavci so skušali z noži skozi gnečo priti do izhoda.

Na pozorišče pretepa je prišel z dvorišča tudi pri zidarskem mojstru Avstihu zaposleni delavec Janez Bruner, ki je hotel miriti. Toda v veži ga je eden besnih delavcev sunil z nožem v trebuh, da so mu izstopila čreva. Tretja žrtev divjakega pretepa je bil avtomehanik in šofer Josip Šarč iz Ljubljane. Dobil je več vboj-ljajev.

Zadnja žrtev

pokolja je postal oče delavske družine Matevž Škof. Sprva se ni brigal za pretep v gostilni, pozneje pa je šel v gostilno, da bi pomagal miriti. V veži mu je nasproti prišel eden hrvatskih delavcev, Ivan Čuk, ter ga v splošnem metežu in razburjenju močno sunil z nožem v desno stegno nekaj nad kolenom. Sunek je bil smrtonosen. Škof se je prijel za nogo in se opotekel. Kri mu je v silnem curku tekla iz rane. Prerezali so mu žilo odvodnico. V splošni zmedenosti ni nikdo skrbel, da bi Škofu vsaj za silo rano povezal in ustavil krvavitve. Zaradi velike izgube krvi je izgubil zavest.

Vsem trem hrvatskim delavcem se je v veliki zmešnjavi posrečilo pobegniti iz gostilne proti Fužinam, kjer so stanovali. Orožniki v

Vevčah so bili kmalu obveščeni o pretepu. Vsa posadka z narednikom-komandirjem g. Ivanom Sušnikom na čelu je odšla na kraj groznega pretepa.

Orožniki so najprej ugotovili dejanski stan. Napadalec ni nihče poznal. Nekdo je orožnikom le pojasnil, da so vsi zaposleni pri stavbnem podjetju »Obnova«, ki popravlja naprave jazu na Fužinah.

Prva zdravniška pomoč.

Ko se je zmešnjava nekoliko poglobila, so hiteli po zdravnika v umobolnico. Dežurni zdravnik dr. Petrič je prišel takoj. Ugotovil je smrt Matevža Škofa vsled izkrvavitve. Zdravnik dr. Petrič je odredil, da so truplo tako tragično umrlega delavca Škofa, ki je skrbel za ženo in tri otroke, prepeljali v mrtvašnico. Ostalim ranjenjem je nudil prvo pomoč. Nato je prispel iz Ljubljane rešilni avto, ki je vse tri odpeljal v bolnico. Gostilničarka Ivanka Dimnik je danes dopoldne zapustila bolnico. Ostala dva ranjenca Bruner in Šarč se še nahajata v bolniški oskrbi. Stanje Brunerjevo je prav resno.

Aretacija vseh treh napadalec.

Vevčki orožniki so brez odmora takoj začeli poizvedovati za divjimi napadalci in junaki noža. O dogodku so obvestili tudi sosedno postajo v Štepanji vasi. Na Fužinah se jim je posrečilo dognati natančno imena vseh treh delavcev. Bili so to Ivan Čuk, rojen 26. oktobra 1911 v Sopotu, občina Pregrad, Savska banovina, drugi France Drinski, rojen 1904 v Kostelskem, občina Pregrad, Savska banovina, in tretji Josip Krklec, rojen 1880 v Kostelskem, občina Pregrad, Savska banovina.

Vsi trije so prišli ponoči v svojo barako, pobrali vse stvari ter pobegnili proti Litiji. Držali so se toka Ljubljane. Ker jih je jutro dobilo na prostem polju v močvirju ob Ljubljani, so se poskrili v grmovju, da bi ponoči nadaljevali pot proti Hrvatski.

Vevčki in štepanjski orožniki so na kolesih preiskali vse kraje. K maši hiteči ljudje so jim radevolje dajali pojasnila o treh možkih, oblečenih v delavske obleke. Najprej je bil aretiran Ivan Čuk, ki je bil na postaji izredno otožen. Sam je tudi močno oklan. Popoldne so orožniki prijeli še druga dva. Vse tri so proti večeru odvedli v ljubljanske zapore.

V splošnem metežu so tudi vsi trije dobili več lažjih poškodb.

Danes popoldne ob 3. je sodna komisija, obstoječa iz preiskovalnega sodnika Rajka Lederhase, zastopnika državnega tožilstva Branka Goslarja in dveh sodnih zdravnikov, odšla v mrtvašnico v D. M. v Polju, kjer je bila izvršena obdukcija Matevža Škofa. Posvoda vlada globoko sočutje za delavsko družino, ki je na tako tragičen način izgubila svojega rednika.

ceste mu je nasproti pridrvel neki osebni avtomobil v največjem diru. Nesrečno naključje je hotelo, da je Miklavčič, ki je hotel zaviti v stran, zadel ob avto, ki ga je z vso silo podrl na tla. Težko poškodovan je obležal na tleh, a šofer avta je odbrzel dalje proti Ljubljani, ne da bi se pobrigal za ponesrečenca. Z rešilnim avtom je bil Miklavčič prepeljan v bolnico. Ima težke notranje poškodbe in tudi rane na glavi, ki niso težjega značaja.

Nevaren pasji ogriz.

Na Rožniku zaposlena dninarica 55-letna Frančiška Kunstelj je včeraj prišla v javno bolnico z močno otečeno roko. Kakor je sama izpovedala, jo je že 21. t. m. pes ugriznil v desno roko. Rani ni sprva posvečala nobene pozornosti. Toda rana se je močno inficirala ter ji je zadnji čas roka silno otekla. Pojavila se je nevarnost težjega zastrupljenja.

Trbovlje

Vrvenje v letnem kopališču. Lepo in gorko vreme zadnjega tedna je privabilo veliko število kopalcev v letno kopališče. Temperatura vode v bazenu se je dvignila v popoldanskih urah na 24 stopinj. Če bo lepo vreme trajalo, se bo kopalna sezona podaljšala, kar bo zadovoljilo tako kopalce, kakor tudi občinsko blaginjo.

Originalna reklama. 6 »jurjev« ogromne velikosti na velikem platnu, ki visi na žici, napeti preko ceste med hišo in gospodarskim poslopjem ge. Ane Forte na Vodah, delarskim poslopjem, ki v gručah obdružuje to originalno reklamo, velike skomine. Toda to ni noben »špase«, kakor je napisano na reklamni poleg tisočakov, saj so v današnjih težkih časih le redka prikazen v naši dolini. Dobili se bodo namreč poleg ostalih izredno bogatih dobitkov na tomboli trboveljskega Sokola dne 7. septembra t. l. Ker je letošnja sokolska tombola brez dvoma ena na dobitkih dolejši najbogatejših, sme prepričani, da bo imela tudi doslej največji uspeh, zlasti, ker je tudi prebivalstvo kazalo vedno največje zanimanje za sokolske tombole. Zato segajte pridno po srečkah ter si s tem zagotovite bogate dobitke.

Natečaj. Tukajšnji oddelki finančne kontrole razpisuje natečaj za vlaganje ponudb za ubikacije, ki bi bile pripravne za uradne prostore za finančno kontrolo. Hišni posestniki, ki imajo take prostore na razpolago, naj vlagajo pravilno kolikove ponudbe s tlorisom ubikacij direktno na Dravsko finančno direkcijo v Ljubljani. Prošnje je vložiti najkasneje do 30. avgusta t. l., ker se na poznejše ponudbe ne bo oziralo. Natančnejše informacije daje starešina oddelka finančne kontrole v Trbovljah.

Skalovje se je odrgalo. Včeraj okrog 1. ure ponoči sta se odrgala na hribu med hišo g. Bergerja in g. Ternova dve ogromni skali ter pridrveli z velikim hrúšcem in truščem na pot. Pre-

bivalstvo v okolici je ropot precej razburil ter so nekateri mislili, da je potres. Potrebno bi bilo skalnati teren nad hišami preiskati, da se ne bo pripetila večja nesreča, ker sedanja je zaenkrat le tolika, da je skalovje podrl vrtno ograjo.

Romarji. Rudarji, ki so napravili romanje na Brezje in izlet na Bled, so se vrnili v Trbovlje. Vsi so se jako pohvalno izražali o božji poti in o divni lepoti naše Gorenjske. Številni avtobusi so celo uredno prevažali rudarje-romarje iz kolodvo-ra v rudnik, katerega ceste in ulice so v pozni uri nenadoma oživele. Rudarji so zadovoljni, ker jih je prebivalstvo na vseh postajah najprijazneje pozdravljalo, kar jim bo ostalo v najlepšem spominu.

Jg

V tukajšnje okolice so navozili čebelarji od vseh strani precej čebel v ajdovo pašo. Pojavili so se pa tatovi čebelnih panjev. Nekaterim so že na sledu. Zaslužijo eksemplarčno kazni. Včasih pa res tega ni bilo in upamo, da s pomočjo naših vestnih in iznajdljivih gg. orožnikov tudi tej tajni družbi z neomejeno predznostjo pride-mo na sled.

Začetek šol

Ravnateljstvo drž. meščanske šole na Viču pri Ljubljani naznanja, da bodo pričeli na šoli po-pravni izpiti rednih učencev v torek, 26. avgusta ob 8. uri zjutraj. Kdor ni še zapolnil za popravni izpit, ki ga želi delati, mora vložiti prošnjo kolikovo s 5 Din in opremljeno za vsak predmet še s kolkom za 10 Din najkasneje do 8. ure zjutraj tega dne. Izpiti privatistov se pričnejo v četrtek, dne 28. avgusta 1930. ob 8. uri zjutraj. Ti prinesejo s seboj vse potrebščine za pismene naloge in risanje. Vpisovanje učencev v I., II. in III. razred bo 1. in 2. septembra, vsakokrat od 8. do 12. ure. Šolska sv. maša bo 3. septembra ob 8. uri zjutraj.

Na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani (Beethovnova ulica 7) bo vpisovanje učencev v I. razred dne 11. septembra od 8. do 10. dop. v ravnateljevi pisarni, od 10. do 12. pa vpisovanje lanskih učencev v II.—VIII. razred v posameznih učilnicah. Vpisovanje tujih učencev bo za vse razrede isti dan od 3. do 4. pop. v ravnateljevi pisarni. Popravni, razredni, dopolnilni, nižji in višji tečajni izpiti se pričnejo 1. septembra. Razpored bo objavljen dne 31. avgusta na deski v veži šolskega poslopja.

Na državni dekliški meščanski šoli v Celju se vrše ponavljalni izpiti za 4. razred dne 26. t. m. završni izpiti od 27.—30. Izpiti za privatiste 29. in 30. Ponavljalni izpiti za ostale razrede so 29. in 30. Vpisovanje se vrši 1. in 2. septembra, Vsakokratni pričetek ob 8. uri. Vsa druga obve-stila na razglasni deski.

Šah

Turnir v štabnianskih Teplicah

(Od našega posebnega poročevalca)

V. kolo. 21. avgusta.

Danes sta se srečala najmočnejša češka igral-ca Flohr in Opočensky. Proti pričakovanju je Opočensky prepričujoče zmagal.

Francoska partija

Beli: Opočensky — Črni: Flohr.

1. e4, e6, 2. d4, d5, 3. Sc3, Sf6, 4. Lg5, Le7, 5. e5, Sf7, 6. Le7, De7, 7. Dd2, a6, 8. f4, c5, 9. Sf3, Sc6, 10. g3, b5, 11. Df2, Lb7, 12. Lg2, cd4: (Izgledi črnega so predvsem na damskem krilu, vsled tega bi bil moral gledati, da zavzame e-linijo. V to svrhu bi bilo bolje najprej b5—b4) 13. Sd4, Sd4, 14. Dd4, Dc5, 15. Se2, Te8, 16. Dc5, Te5: (Črni sedaj nima prave igre, za končnico pa stoji slabše, ker grozi beli kralj prodrati na črna polja) 17. Sd4, Sb6, 18. 0—0, Le8, 19. The1, Ld7, 20. h3, Sc8, 21. Lf1, Se7, 22. Ld3, Te7, 23. g4, Sc6, 24. Sc6, Te6, 25. Kd2, 0—0, 26. a3, f6, 27. Tf1, fe5, 28. fe5, Tf8 (Izmenjava bi bila za belega radi boljše kraljeve pozicije ugodna) 29. h4, a5, 30. Tf4, Tb6, 31. Td1, b4 (Beli je grozil z g4—g5—g6 prodrati. Proti temu ima črni samo še taktično obrambo) 32. ab4, ab4, 33. Ta1 (Dobro je bilo tudi Tf7 ali b3), b3, 34. c3, Lb5, 35. Lb5, Tb5, 36. Ta6, d4 (Tudi sedaj je grozilo g4—g5—g6 ali h4—h5—h6, na pr. na Te8, nakar bi kmet e6 prej ali slej padel) 37. Td4: (Najbolje) Te5, 38. Tb6, h5, 39. gh5, Tf8, 40. Tb3: in beli je dobil.

Flohr je s tem porazom ostal precej v ozadju, Opočenskega izgledi na eno prvih mest pa so postali precej veliki, čeravno igra večinoma brez ambicije in dela mnogo remisov. Drugi favoriti Gilg se je moral z Mayem zadovoljiti samo z remisom, potem ko je imel že znatno boljše pozicijo. Stoner je elegantno porazil Szekelyja. Eliskases Erdelyja, Engel Lilienthala, Zobel pa je zadržal z remisom Regedzinskega. Zobel bi bil mogel dati na več načinov mat, končno pa je izbral nadaljevanje, ki je omogočilo Regedzinskemu še remis. Pirc je bil danes prost.

VI. kolo. 22. avgusta.

Danes se je igrala važna partija Pirc—Gilg. Pirc je prišel hitro v veliko prednost, pozneje je sicer dal Gilgu možnost izenačenja, ki je pa ta v časovni zadregi ni našel in izgubil.

Igra z damskim kmetom

Beli: Pirc. — Črni: Gilg.

1. d4, Sf6, 2. e4, e6, 3. Sf3, c5, 4. d5, ed5, Črni noče igrati riskantnega Blumenfeldovega gambita b5. Vendar pride sedaj v jako stisnjeno pozicijo. 5. cd5, d6, 6. Sc3, Le7, 7. e4, 0—0, 8. h3, Te8, 9. Ld3, Sbd7, 10. 0—0, a6. Sf8 na pr. sedaj ne gre, radi 11. e5, de5, Lb5 in nato d6. 11. a4, b6, 12. Lf4, Lf8, 13. Sd2, Se5, 14. Le2, De7, 15. Dc2, Ld7, 16. Lg3. Tukaj je bilo najbrže boljše Lg2 in potem f4 in g4. 16. ... Db7, 17. f4, Sg6, 18. Dd3. Ta poteza samo na videz prepreči b5. Objektivno bolje je bilo zato b3. 18. ... b5, 19. ab5, ab5, 20. Sb5, Tab8. To je odločilna napaka. Po Ta1, 21. Ta1, Se4, itd. bi dosegel črni približno enako končnico. Napačno pa bi bilo Lb5, 21. Db5, Db5,

22. Lb5, Ta1, 23. Ta1, Tb8, 24. Ta5, Le7, 25. b8l, Ld8, 26. Ta8, Tb5, 27. Ta8 in beli dobi. Črni je bil v veliki časovni zadregi.

21. Se3, De7. Seveda bi bilo Db2: pogubno radi Tf1. 22. Se4, Ted8, 23. e5, Se8, 24. h4, Tb3, 25. Ld1, Tb4, 26. Le2, Le7, 27. f5, Sf8. Na Se5: bi sledilo 28. Le5, de5, 29. f6l, Sf6, 30. Tf6, Lf6, 31. Dh7+, Kf8, 32. d6! 28. e6, Le8, 29. Se4, Lb7, 30. Le1, Sf6, 31. ef7+, Kf7, 32. Sg5+, Kg8, 33. Se6, Se6, 34. fe6, Te4.

Se najbolje. 35. De4, Ld5, 36. De2, Db7, 37. Le3, Tf8, 38. Tf4, De8, 39. Lf6, Lf6, Dh5 črni se vda.

Regedzinski je lepo porazil Lilienthala, Stoner, Erdelyja, May ima bajno srečo in je danes zopet rešil na remis izgubljeno pozicijo z Eliskasesom. Opočensky je napravil z Engлом samo remis, Zobel je prekinil v remis-poziciji z Szekelyjem.

Pirc je dobil popoldne tudi svojo prekinjeno partijo z Erdelyjem, po težkem boju v končnici. Stanje po 6. kolu: Pirc 4½ (iz 5), Gilg, Regedzinski 4 (iz 6), Stoner 3½, May, Eliskases, Opočensky 3, Flohr, Lilienthal, Engel 2½ itd.

VII. kolo.

Pred pričetkom 7. kola so se doigrle prekinjene partije. Pirc je zmagal v končnici nad Erdelyjem, ki je menjal damo za dva stolpa. Pirc je potom vezanih pešev dobil damo in zmagal. Dr. Zobel je remiziral s Szekelyjem, kljub temu, da je imel kvaliteto manj.

Eliskases in Pirc sta remizirala po izmenjavi lovcev v češki obrambi damskega gambita že po 14 potezah. Opočensky je v Caro-Kanovi igri popolnoma nadigral Regedzinskega, ki se je predal v 37. potezi. Engel je kot črni zašel v indijski Flohrom v brezupno pozicijo in je zgubil. Češka obramba Stoner—May se je končala z zmagom prvga po 28 potezah. Cambridge Springs obramba partije Zobel—Erdely je potekla dramatično. Črni je v 37. potezi pregledal izgubo dame in je zgubil. Menjalna varianta francoske partije Lilienthal—Szekely se je končala z zmago belega.

V nedeljo se je odigralo VIII. in IX. kolo. Flohr je premagal Regedzinskega, Gilg Eliskasesa in Lilienthala Erdelyja. Partije Pirc—Stoner, Opočensky—Szekely in May—Zobel so bile prekinjene.

Popoldne se je igralo IX. kolo. Opočensky je zmagal Erdelyja in Lilienthala Maya. Pirc stoji v prekinjeni partiji z Zoblom boljše. Prekinili so še: Flohr—Szekely, Gilg—Stoner in Engel—Regedzinski.

Stanje po 9. kolu: Lilienthal 5 in pol; Pirc 5 (2), Gilg in Opočensky 5 (1), Stoner 4 in pol (2), Flohr 4 in pol (1), Regedzinski 4 (1), Eliskases 3 in pol, Zobel 3 (2), May 3 (1), Engel 2 in pol, Szekely 1 (2), Erdely pol.

*

Zaključna borba v Vel. Bečkereku

Ker sta na turnirju v Vel. Bečkereku Nedelj-kovič in Gabrovšek dosegla enako število točk, je bilo določeno, da igra match. Kdor dobi preje 2 točki, ta postane amaterski prvak Jugoslavije za l. 1930. Največ se odigravo 4 partije. V slučaju neresenega rezultata bi Gabrovšek prepusil naslov Nedeljkiču. Do tega pa ni prišlo, ker se je match končal z rezultatom 2½ : 1½ v korist Nedeljkičevca. V sledečem prinašamo kratek potek. V prvi partiji je Gabrovšek kot beli zelo slabo otvoril. Ob prekinjenju je stala partija v izredno zanimivi poziciji na remis. Ker je Gabrovšek v nastavku pogrešil, je izgubil. V drugi partiji je Gabrovšek z dobro poznato igro prišel v končnico s kmetom več. Ob prekinjenju je imel igro evidentno v rokah. Radi grobe napake je partija ostala remis. Tretjo partijo, v kateri je Nedeljkič kot črni nastavlil stone-wal sistem, je Gabrovšek po dolgi borbi dobil. Stanje po tretji partiji je torej bilo 1½ : 1½. Vse je bilo odvisno od 4. partije. Tu pa je Gabrovšek že v 16. potezi pregledal stolpe, nakar se je kmalu vdal. Partije matcha nikakor niso bile na mi višini kakor turnirske.

o Smrt Vinka Krušiča. V nedeljo je prispela v Maribor vest, da je na Dunaju nenadoma preminul v 74. letu slovenski rodoljub, glavni knjigovodja dunajske občine g. Vinko Krušič. Pokojnik je bil rojen v Medlogu pri Celju. Dvrlil je filozofsko fakulteto in postal profesor. Potem je pa raje stopil v službo na Dunaju. Ostal je zvest slovenski domovini, čeprav je živel med tujci. Pokojnikova hčerka je soproga univerz. prof. dr. F. Kidriča, nekdanja pa soproga ministra n. r. g. Vekoslava Kukovca. Ohranimo pokojniku časten spomin!

Mednarodni šahovski turnir

Liege, 25. avgusta. d. Danes je bilo VI. kolo mednarodnega šahovskega turnirja. V damengam-bitu je zmagal Thomas nad Marshalom. V napeti igri je zmagal Tartakower proti Sultanbeyevu. Partiji Ahues : Przepiorka in Neimezovic : Weenink sta bili remis. Nekepanci sta ostali igri Sultanbeyev ca. Colle in Przepiorka : Rubinstein. Stanje po VI. kolu: Sultanbeyev 5 (1), Tratakower 4 in pol, Niemczowicz in Thomas 3 in pol, Colle 3 (1), Przepiorka 3, Ahues 2 in pol (1), Rubinstein 2 (2), Pleci 2 (1), Weenink 2, Marshal Becker 1.

Radio

Radio Ljubljana, torek 26. avgusta: 12'30 Plošče. 13'00 Časovna napoved, borza, plošče. 13'30 za današnjih dnevnikov. 18.30 G. Rakusa igra na harmoniki. 19'30 Zabavno igrivo, Fr. Lipah. 20'00 Prenos iz Zagreba. 22'00 Časovna napoved in poročila. 22'15 Prenos z Bleda (Erich Herse). 23'00 Napoved programa za naslednji dan.

Radio Beograd, torek 26. avgusta: 10'30 Plošče. 12'45 Opoldanski koncert radio orkestra. 13'30 Dnevne vesti. 19'30 Narodne melodije na dudo. 20'00 Prenos iz Zagreba. 22'00 Dnevne vesti in čas. 22'15 Večerni koncert radio-kvarteta.

Radio Zagreb, torek 26. avgusta: 12'30 Plošče. 13'30 Poročila in vreme. 19'45 Kulturna in društvena poročila. 20'00 Pevski konc. Alice Gerstel, operne pevke iz Münstra: Dragotin Arany (vijo-lina) in dr. M. Majer (klavir). Isto za Zagreb, Beograd in Ljubljano. 22'00 Poročila in vreme. 22'10 Prenos tonfilma iz Edison Palace gledališča.

Tragedija mladega dalavca

Tržič, 25. avgusta.

V tukajšnji bombažni predilnici in tkalnici Glantzmann & Gassner se je danes dopoldne primerila smrtna nesreča, ki je vzbudila med delavstvom in tržičkim prebivalstvom splošno sočutje. Pri mešalnem stroju za bombaž, kjer se kombinirajo različne vrste bombaža, sta zaposlena pri dveh strojih samo dva delavca. Tu je bil zaposlen tudi 28-letni Anton Jostar, doma iz Dutelj. Ker je vsak delavec zatopljen samo v svoje delo pri stroju, je umevno, da ne more paziti še na svojega tovariša. Tudi dopoldne sta bila oba delavca zatopljena v delo. Po daljšem času je Jostarjev tovariš opazil, da se je pri drugem stroju nabrala ogromna množina bombaža. Skočil je k stroju, da vidi, kaj se je primerilo. Začel je od stroja odtrgati nakopičeni bombaž, kmalu nato je naletel na nekaj trdega. Bil je njegov tovariš Jostar, ki že ni dal od sebe nobenega znaka življenja. Poklical je na pomoč druge delavce. Skušali so Jostarja z umetnim dihanjem spraviti k življenju. Na pomoč poklicani zdravnik dr. Pančec je le ugotovil delavčev smrt.

Ponesrečeni delavec Jostar je bil edinec ter je s svojim težkim zaslužkom prehranjeval že priletne očeta in prav tako priletno mačeho.

Nesreče in nezgode

Naval na ljubljansko bolnico je bil včeraj v ponedeljek ogromen. Sprejemni urad je sprejel nad 80 bolnikov, mnogo tudi ponesrečenec in poškodovancev. Beležimo samo nesreče in nezgode, ki so se včeraj popoldne primerile v Ljubljani in bližnji okolici.

Eksplodizija bencina.

Pri neki trdrti v Šiški zaposleni mehaniški vajenec 16-letni Bogomir Klemenčič je včeraj okoli 13. prelivaval bencin. Pri prelivanju je na doslej nepojasnjen način bencin eksplodiral in začel goreti. Klemenčič je bil mahoma oblit z gorečim bencinom po rokah. Dobil je težke opekline. Prepeljan je bil v bolnico. Klemenčič stanuje na Glincah, Cesta II./2.

Karambol pri St. Vidu nad Ljubljano.

V Kranj pristojni 30-letni čevljarški mojster France Miklavčič se je včeraj okoli 17'30 vozil s kolesom pravilno po desni strani po Celovski cesti iz Ljubljane proti St. Vidu nad Ljubljano, kjer ima svojo delavnico. Na križišču dravelske

Naznanjamo, da otvori dne 1. septembra t. l. trgovina

Ljubljana Mestni trg 22 A. ŽLENDER Ljubljana Mestni trg 22

novo manufakturno trgovino

Geslo trgovke bo:
Dobro blago,
mal dobiček,
velik promet

ter priporočamo za predstoječo sezono v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah:

Različno moško sukno in kamgarn, žensko volneno blago za obleke in plašče, svilo, pliš, perilni baržun, modni in perilni barhent,

šifone in kretona za žensko in posteljno perilo od znane trgovke SCHROLL in drugo belo tkanino, cefirje za moško perilo, gradl za žimnice, posteljne garniture in odeje, raznovrstno podlogo za krojače in šivilje i. t. d.

Geslo trgovke bo:
Dobro blago,
mal dobiček,
velik promet

Gospodarske vesti

× **Poročilo poljedelskega ministrstva o stanju posevkov v prvi polovici meseca avgusta.** Dravska banovina: Čeravno je nastopilo hladno vreme z obilnim deževjem, so te vremenske prilike ugodno vplivale na razvoj kulture in sadja: Toča je povzročila škodo v Krškem srezu, v okolici Maribora in Ptuj ter nekaj tudi v okolici Novega mesta. Najobutnejša škoda je utrpelo vinogradištvu, deloma tudi sadovnjaki in koruza. Skupno se ceni ta škoda, ki obsega površino 6235 ha, na Din 2.960.000.—.

× **Perutninarški tečaj v Beogradu.** V dvorani hotela Slavija se je pričel perutninarški tečaj, ki ga prireja ministrstvo za poljedelstvo o priliki skupščine učiteljev in učiteljic v Beogradu.

× **Petrolej na Majevici.** Na Majevici nadaljujejo dela z iskanjem petroleja in je mnogo izgledov, da bodo našli petrolej. Vendar prve optimistične vesti, da so v globini 131 m našli bogate rudne žile, niso resnične. Našli so pač sledove in na nekaterih krajih tudi manjše količine petroleja, vendar to še ne bi opravičevalo rentabilnosti proizvodnje. Vrtanje je doseglo že 200 m globine in sedaj delajo dalje. Kakor domnevajo strokovnjaki, bodo šele v globini 340 m zadeli na petrolej.

× **Ugodna rešitev vprašanja tovarne vagonov na Brodu ob Savi.** Ker so na merodajnem mestu tovarni vagonov na Brodu ob Savi obljubili pomoč, se bo delo v tovarni te dni povečalo. Zaposlili bodo več delavcev, ki so zaradi pomanjkanja dela ostali na ulici. Tovarna bo dobila veliko število vagonov, strojev in drugih železniških objektov v popravilo. Na ta način se bo tovarna likvidacija, pred katero se je nahajala.

× **Konferenca tobačne unije.** Grška vlada je povabila našo vlado, da se udeleži konference držav, ki pridelujejo tobak. Konferenca se bo vršila v Solunu. Tam naj bi se osnovala zveza držav za ureditev proizvodnje in prodaje tobaka. Konferenca bi se udeležile Grčija, Bolgarija, Turčija in Jugoslavija. Naša vlada se še ni končno odločila, ali se te konference udeleži.

Borzna poročila

25. avgusta 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, dne 25. avgusta. Amsterdam 22'705, Berlin 13'455—13'485, Bruselj 7'8763, Budimpešta 9'8862, Curih 10'9440—10'9740, Dunaj 7'9533—7'9833, London 21'460, Newyork 56'17—56'37, Pariz 22'179, Praga 166'84—167'64, Trst 294'10—296'10.

Zagreb, 25. avg. Amsterdam 22'66—22'72, Dunaj 7'9533—7'9833, Berlin 13'4550—13'4850, Bruselj 7'8763 bl., Budimpešta 9'8712—9'9012, Milan 294'20—296'20, London 21'420—21'5, Newyork ček 56'17—56'37, Pariz 220'556—222'556, Praga 166'84—167'64, Curih 10'9440—10'9740.

Beograd, 25. avgusta. Berlin 13'4550—13'4850, Dunaj 7'9533—7'9833, Budimpešta 9'8712—9'9012, Curih 10'9440—10'9740, London 21'420—21'5, Milan 294'15—296'15, Newyork 56'17—56'37, Pariz 220'79—222'79, Praga 166'84—167'64.

Dunaj, 25. avgusta. d. Berlin 169, Amsterdam 285'01, Kopenhagen 189'60, Stockholm 190'15, Newyork 70'750, London 34'4587, Pariz 27'835, Bruselj 98'83, Praga 21, Beograd 12'5587, Budimpešta 124'07, Bukarešta 4'2225, Varšava 79'36, Sofija 5'1275, Milan 37'055, Curih 137'59.

Curih, 25. avg. Beograd 9'12875, Pariz 20'235, London 25'05125, Newyork 514'325, Bruselj 71'85, Milan 26'945, Madrid 56'40, Amsterdam 207'20, Berlin 122'86, Dunaj 72'69, Sofija 3'725, Praga 15'2625, Varšava 57'70, Budimpešta 90'215, Atene 6'70, Carigrad 2'445, Bukarešta 3'06875.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.
Zagreb, 25. avgusta. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88—88'50 (88, 87'50), Voj. škoda 437'50—438 (438), Voj. škoda, kasa 437'50—438 (437'50), sept., 437'50—438, dec. 437—438, 4% agr. obv. 55—56, 7% Bler. 86'75—86'875 (86'875), 8% Bler. 97'50—97'75, 7% pos. hipot. b. 85'50—86'25. — Banke: Hrvatska 50 d., Prastrediona 910—920, Udruženja 191—193, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 64 d., Narodna banka 7900—8050. — Industrije: Sečerna Osijek 309'50—311, Trboveljska 398—400, Slavonija 200—202, Vevče 124—131.

Beograd, 25. avgusta. 7% invest. pos. 92—92'50, 4% agrar. obv. 56—56'75, 7% Bler. 89'25 (5000), 6% Beglučke obv. 77—79, Tobake srečke 35 blago, Loterijske srečke 51—55, Vojna škoda 451

do 451'75 (1900), ultimo sept. 451'50 (31400) ultimo dec. 461—462.

Narodna banka 8000 (10), Zadruga b. 7400 denar, Brodarsko društvo 660.

Dunaj, 25. avgusta. d. Bankverein 18, Kreditni zavod 47'40, Dunav-Sava-Adria 11'95, Prioritete 88'70, Ruše 35'50, Trbovlje 49'72, Leykam 4.

Zitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, brez prometa.

Novi Sad, 25. avg. Pšenica: 79/80 kg, baška 173—176, gornjebaška 175—177'5, ban. Tisa šlep 175—177'5, ban. Bega, šlep 170—175, gornjebanatska 170—172, južnobańska 162'5—163, sremenska, slav., 78 kg, 157'5—160. — Otrobi: baški, sremški, banatski 92'5—97'5. Vse neizpremenjeno. — Promet: pšenica 30 vagonov, oves 1, ječmen 2, koruza 26, moka 13 vagonov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta, 25. avg. Tendenca mlečna, promet srednji. Pšenica: okt. 17—17'33 (107'01—17'03), marec 18'78—19'08 (18'71—18'73), maj 19'24—19'54 (19'24—19'25). Rž: okt. 10'82—11'15 (10'92—10'93), marec 12'03—12'38 (12'13—12'15). Koruza: sept. 16'15—16'30, maj 15'93—16'21 (15'93—15'95) trs. avg. 14, maj 14'20.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjena, promet: 5 vagonov hrastovih žaganih drv.

Sport

Gostovanje Ilirije v Linzu

Juniorji Ilirije končni zmagovalci

Juniorjsko tekmovalstvo za pokal S. K. Ilirije se je zaključilo v nedeljo. Iz velikega turnirja, katerega so se udeležili skoraj vsi klubi Dravske banovine, je izšla kot zmagovalci juniorjskega moštva S. K. Ilirije in je postala neoficijelni juniorjski prvak Dravske banovine. Priporilo si je pokal svojega kluba v trajno posest, ker je zmagovalci tri leta zaporedoma.

Tekme so nudile v sportnem oziru mnogo več kot marsikatera igra naših prvorazrednih klubov. Mladina je bila z velikim veseljem in navdušenjem pri stvari in je radi tega tekmovalstvo popolnoma doseglo svoj namen.

Ilirija : Železničar 3 : 2 (1 : 2)

Škoda, da se je glavna tekma vršila v največji vročini, kar je v precejšnji meri vplivalo na igralce tako, da igra ni dosegla višine prejšnjih tekem.

Moštvo gostov se je pokazalo vsekakor bolj izenačeno kot domače. Težišče enajstovrstice je bila obramba, dočim je bilo pri Iliriji ravno nasprotno: napad je bil dober, obrambna dvojica pa je bila znatno slabše od ostalih delov moštva.

Igra je bila pred odmorom odprta, nato pa je prevladovala Ilirija in je dosegla zaslužen zmago.

Mars : Mladika 4 : 3 (1 : 1)

Tekma za utešno darilo (nogometno žogo) je bila v marsikaterem oziru mnogo živahnjša in zanimivejša od glavne tekme. Temperatura je padla na zdržljiv nivo, kar je omogočilo igralcem, da so igrali z večjim tempom. Fizično slabotnejša Mladika je nudila tehnično jako lepo igro, polno resnih kombinacijskih potez. Tretji gol je bil remek delo in plod pozicijske igre ter medsebojnega razumevanja, česar navedemo tudi pri naših najboljših moštvih le redkokrat. Precej krivde na porazu nosi popolnoma nemogoč vratar.

Mars je bolj izdržal tempo, kljub temu ne bi zmagal, ako ne bi imel v levi strani napada dva res dobra igralca. Trije goli so bili plod te trojice. Zmaga je bila dokaj srečna, vendar zaslužena.

Zaključek tekmovalstva za pokal SK Ilirije

Ilirija je v soboto in nedeljo igrala v Linzu s Sportvereinigung Urfahr. Obe tekmi je odločila v svojo korist, prvo s 4 : 3, drugo s 3 : 2. Dosegla je s tem dva lepa uspeha, ki ju ne gre podcenjevati. S. V. Urfahr ne bi ocenili pravilno, ako bi vzeli za merilo njen nastop v Ljubljani spomlad, ko je z nekompletnim moštvom in na težkem terenu dvakrat podlegla Iliriji. Urfahr se smatra za učinkovito najmočnejši klub Gornje Avstrijske. V deželni prvenstvu je samo v goldiferenci zaostala za prvakom L. Atlet. SK-om, ker je lahkotno izgubila dve točki proti poslednjemu v tabeli Herthi (Wels). Od obeh prvenstvenih tekem z LASK-om je prvo dobila z 2 : 1, drugo pa igrala neodločeno

1 : 1. Pretekli dve nedelji je igrala z dunajskim profes. kluboma FAC in BAC 3 : 4 in 3 : 3.

Ilirija : Urfahr 4 : 3 (1 : 2)

Prva tekma se je vršila na igrišču Urfahra ob Donavi, ki je v vsakem oziru zelo skromno. Moštvo Ilirije je rabilo nekoliko časa, da se je prilagodilo majhni širini igrišča in slabemu terenu, potem je igralo dobro in docela zadovoljilo razvajeno publiko v toliki meri, da je glasno odobraval njegovo zmago. Največ je pripomogla k temu odlična igra vratarja Maliča, ki je bil ta dva dni ljubljeneč sportne mladine Linza. Sploh je bila igra prvega dne za publiko nenavadno zanimiva in razburljiva. Obe moštvi sta bili izvrstni in borbeni do skrajnosti in tudi vodstvo tekme je bilo v rokah dobrega sodnika Hübingerja.

V naslednjem navedemo glavne faze prve tekme:

Igra je bila od vsega početka jako živahna. Domačini so prevladovali. V 24. min. je zakrivil Unterreiter 11 ur in Urfahr je dosegel vodstvo. Tri minute kasneje je zopet žoga v ilirijanski mreži — strel je bil neobranljiv. Ilirija se proti koncu znajde v Doberlet zmanjša v 43. min. na 1 : 2. Po odmoru gosti pritisnejo, obramba domačih je iznenadena in Doberlet izenači že v prvi minuti. V 5. min. dikтира sodnik dvomljivo enajstmetrovko proti Iliriji in Urfahr ponovno vodi s 2 : 3. Ilirija ripostira in zopet je Doberlet, ki v 11. min. izenači. V 28. min. sledi tretja enajstmetrovka proti Iliriji, topot se posreči Maliču, da reši v corner. Obe moštvi igra na zmago. V 38. min. prinese plasiran strel Kneževića zmago Ilirije.

Ilirija : Urfahr 3 : 2 (2 : 1)

Drugi dan se je igralo na lepem, prostranem sportnem prostoru LASK-a. V splošnem je bila druga tekma manj zanimiva od prve. Obe moštvi sta bili z manjšo vnemo pri igri. Ilirija je bila v tej tekmi za toliko na boljšem, da je bila skozi v vodstvu. V napadu je bila dobra desna stran Košak-Riha, dočim je leva bila nekoliko slabša od prvega dne. — Krilska vrsta je igrala preveč defenzivno in slabo podpirala napad. Od dajanje žoge je bilo netočno. Obramba tudi nekoliko slabša kot prvi dan, posebno desni branilec.

Igra se je začela ob pol 5. uri. Ilirija takoj pritisne, izsili corner, a ostane neizrabljen. Ilirija pritiska — napad lepo preigrava in že v 11. min. Nace doseže vodstvo. Igra postane vedno bolj napeta. Desni krilec lepo poda žogo Omanu, ta jo pripelje do 16 m in odda prosto stoječemu Pfeiferu, kateri z ostrim strelom postavi rezultat 2 : 0. — Urfahr pride sedaj v napad — žogo dobi leva zveza — vodi jo do kazenskega prostora — bil pa je od desnega branilca in krilca vzet v »škarj« in sodnik prisodi 11 m. — Polčas se s tem konča z 2 : 1. —

V drugem polčasu domačini v 16. min. izravnajo, toda že v 20. min. Ica po lepi kombinaciji s Košakom postavi rezultat na 3 : 2 in s tem odloči tekmo v našo korist. —

Domačini so se drugi dan zelo odlikovali v surovosti, posebno srednji krilec. Sodnik je bil nekoliko pristranski — posebno v prisojanju faulov. —

Publike okrog 2000, ki je vedno odobraval igro gostov, posebno pa se je zopet odlikovala mladina, katere je vedno navduševala našega vratarja, ki je oba dneva igral izvrstno in brezhibno. Dobljenih golov, kateri so bili večinoma iz 11 m ni mogel ubraniti.

OSTALE TEKME

Ljubljana: Grafika : Olimp (Celje) 3 : 1 (1 : 0).

Maribor: Rapid : Sportklub (Gardec) 5 : 4

(2 : 2). Rapid je nastopil pomlajen in je zaslu-

ženo zmagal. Igra je bila precej ostra.

Rapid old boys : Svoboda 3 : 1 (1 : 1).

Rapid rez. : Železničar rez. 3 : 1 (3 : 1).

Zagreb: Wacker (Dunaj) : Gradjanski 4 : 1

(2 : 1).

Beograd: FTC (Budimpešta) : Jugoslavija 5 : 2

(4 : 1).

Bos. Brod: Hašk : Marsonija 3 : 1 (1 : 1). Fi-

nale prvenstva ZNP.

Sarajevo: Sašk : Gradjanski (Osijek) 3 : 2

(2 : 1). Tekma za pokal JNS.

Dunaj: Wac : Fall River (Newyork) 6 : 0, Fall

River : Austria 3 : 1.

Budimpešta: Teplitzer FC : Ujpest 1 : 1.

Praga: Sparta : Slavija 2 : 2 (0 : 0).

HAZENA

Zagreb: Concordia : Sava (Sevnica) 32 : 2

(14 : 1).

S. K. Ilirija. Klubovo glavno tajništvo kakor

tudi tajništvo uprave igrišč je zopet prevzel biv-

ši dolgoletni tajnik g. Fran Jerala. Naslov kluba

vklučno vse njegove sekcije kakor tudi uprave

igrišč ostane tudi vnaprej poštni predal št. 175,

za osebne informacije pa je glavni tajnik na

razpolago pod naslovom Ljubljanske komercijal-

na družba, Bleiweisova c. 18, tel. 24-08. Prosimo,

da vzamejo to spremembo vsi klubi in nadre-

jene organizacije na znanje. — Predsedstvo.

Agitirajte
za
„Jugoslovana“

Akademik

nujne podpore potreben, išče pisarniške ali kakršnekoli druge službe. — Ponudba pod »Skromen« na upravo »Jugoslovana«.

TISKARSKI STROJ

za brzi tisk

znamke König & Bauer, format 70×100 cm, še dobro ohranjen, je ugodno naprodaj. Tiskarna »Merkur«, Ljubljana, Gregorčičeva ul. št. 23.

J. Hlebš

družba z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

pleskarstvo in

soboslikarstvo

155

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

Knjigarna Učiteljske tiskarne

v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6

naznanja

otvoritev preurejenih poslovnih prostorov

in se priporoča za obisk

Račun poštne hranilnice 10.761

Telefon 33—97

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 33/30—4. 1979

Amortizacija.

Na prošnjo Konjedic Albina, trgovskega poslovođa v Celju (Gaberje št. 7) se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejtelj pozivlje, da uveljavi v teku šestih mesecev svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči. Oznamenilo vrednostnih papirjev: izkaznica Kreditnega društva Mestne hranilnice v Mariboru, z dne 13. februarja 1928., št. 484, glaseča se na ime Albin Konjedič, za devajoča varnostni odtglaj v znesku 750 dinarjev.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 19. avgusta 1930.

E 333/30—6. 1982

Dražbeni oklic.

Dne 30. septembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Križe, vl. št. 276.

Cenilna vrednost: Din 20.414,40; vrednost pritikline: Din 1807,50; najmanjši ponudnik: Din 13.610.—

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kozjem,
dne 16. avgusta 1930.

E 247/30—6. 1976

Dražbeni oklic.

Dne 1. oktobra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Stepanjvas, vl. št. 146.

Cenilna vrednost: Din 68.209,25; vrednost pritikline: Din 1000.—; najmanjši ponudnik: Din 45.472,84.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnin v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede ostalega se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Višnji gori,
dne 16. avgusta 1930.

E 168/30—8. 1983

Dražbeni oklic.

Dne 7. oktobra 1930. ob enajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 20 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Bušinja vas, vl. št. 638.

Cenilna vrednost: Din 1000.—; najmanjši ponudnik: Din 660.—

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Metliki,
dne 1. avgusta 1930.

E 1411/30—10. 1980

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Nelc Antona, posestnika v Dolenjivasi št. 41, po dr. Božiču, bo dne 16. septembra 1930. ob devetih pri tem sodišču v sobi št. 7 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Kresnike, vl. št. 182, označba nepremičnin: hiša s gostilno in trgovino 167, 208 Din, vrt 3072 Din, pritlikline 2300 Din, skupaj 172.580 Din.

Cenilna vrednost: 172.580 Din; najmanjši ponudnik: 103.548 Din.

K nepremičnini zemljiška knjiga Kresnike, vl. št. 182, spadajo sledeče pritlikline: mize, stoli, klopi, lednik in druga gostilniška oprema v cenilni vrednosti 2300 Din. Pod najmanjšim ponudnikom se ne prodaja. Vadij 17.258 Din.

Okrajno glavarstvo v Celju,
dne 31. julija 1930.

E 1275/30—8. 1972

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Oset Franca, trgovca v St. Petru v Savinski dolini, bo dne 24. septembra 1930. ob devetih pri tem sodišču v sobi št. 7 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin Petrovče, polovica, vl. št. 27; označba nepremičnin: poslopja 43.000 dinarjev, zemljišča 35.511,70 Din, pritlikline 4948 Din, skupaj 83.459,70, polovica torej 41.729,85 Din.

Cenilna vrednost: 41.729,85 Din; najmanjši ponudnik: 27.819,90 Din.

K nepremičnini zemljiška knjiga Petrovče, vl. št. 27, spadajo sledeče pritlikline: razno gospodarsko orodje v cenilni vrednosti 4948. Pod najmanjšim ponudnikom se ne prodaja. Vadij 4948 Din.

Okrajno glavarstvo v Celju,
dne 4. avgusta 1930.

E 1414/30—9. 1981

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Podbornik Jerneja, zasebnika, St. Jungert št. 51, zastopana po Fr. Burgerju, notarju v Celju, bo dne 19. septembra 1930. ob devetih pri tem sodišču v sobi št. 7 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga St. Jungert, vl. št. 163; označba nepremičnin: hiša 10.000 Din, gospodarsko poslopje 4000 Din, delavnica 1000 Din, svinjak 300 Din, pritlikline 1877 Din, skupaj 39.744,05 Din, manj preživitne pravice Podbornik Pavle 10.000 Din.

Cenilna vrednost 29.744,05 Din; najmanjši ponudnik: 19829,36 Din.

K nepremičnini zemljiška knjiga St. Jungers, vl. št. 163, spadajo sledeče pritlikline: voz, plug, slamoreznica in drugo gospodarsko orodje v cenilni vrednosti 1877 Din. Pod najmanjšim ponudnikom se ne prodaja. Vadij 2975 Din.

Okrajno glavarstvo v Celju,
dne 31. julija 1930.

E 1429/30—9. 1956

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke: Hranilno in posojilno društvo v Celju r. z. z. n. z. v Celju, po dr. G. Skoberne, odv. v Celju, bo dne 17. septembra 1930. ob devetih pri tem sodišču, v sobi št. 7, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Zagrad, vl. št. 448, stavba (zidan hlev in stanovanjski prostor).

Cenilna vrednost: 40.000 Din, zemljišče 120 Din 75 p, skupaj 40.120 Din 75 p, najmanjši ponudnik 26.747 Din.

Pod najmanjšim ponudnikom se ne prodaja. Vadij znaša 4012 Din.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III.,
dne 9. avgusta 1930.

Vpisi v zadržni register.

I. Vpisala se je nastopna zadruga:

478. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 21. avgusta 1930.

Besedilo: Splošno čevljarstvo »Nada« v Mariboru, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Namen zadruge je, da z vsemi zakonito razpoložljivimi sredstvi pospešuje stanovske koristi svojih članov.

V dosego tega namena zamore zadruga:

1. proizvajati splošno čevljarstvo kolektivno ali potom posameznih članov bodisi ročno ali mehnično;
2. prodajati čevljarške izdelke v svojih lastnih prodajalnah in
3. podeljevati svojim članom potreben kredit v gotovini ali v sirovinah.

Zadruga pogodba (statut) z dne 13. julija 1930.

Opravljeni delež znaša 1000 Din in se mora plačati pri vstopu.

Vsak zadržnik jamči s svojim opravljenim deležem in pa še s štirikratnim zneskom istega.

Oznani se izvršujejo po objavi na zadržni deski.

Upravni odbor obstoji iz 2—4 zadržnikov, člani upravnega odbora so 1. Smrekar Ivan, čevljarški mojster v Uariboru. Taborska ulica št. 12, predsednik, 2. Ertl Anton, čevljarški mojster v Mariboru, Košaki—Krčevina, blagajničar.

Pravico, zastopati zadrugo, imata predsednik in blagajničar.

Podpis firme: Firma podpisujeta skupno predsednik in blagajničar tako, da prista vita pod napisano, natisnjeno ali s štampiljo odtisnjeno besedilo firme svoja lastnoročna popisa.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru
dne 21. avgusta 1930.

(Firm. 730/30. — Zadr. IV 83/1.)

Razglasi raznih uradov in oblastev

7444/II. 1962—2—1

Razpis.

»Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje na dan 4. septembra 1930. ob 11. uri nabavo 1500 kg svinjske masti. Pogoj se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 21. avgusta 1930.

Štev. 7412/II. 1958 2—2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 9. septembra 1930. ob enajstih nabavo:

300 m³ jamskega lesa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 20. avgusta 1930.

Objava.

Po § 8. adv. zakona se objavlja, da je gospod Sterle Rudolf z današnjim dnevom vpisan v tukajšnji imenik advokatov s sedežem v Ljubljani.

Advokatska komora v Ljubljani,
dne 23. avgusta 1930.

Razne objave

Objava.

Izgubil sem odhodnico na ime: Kranjc Jožef iz Vurberga pri Ptuj, ki jo je izdalo dne 1. julija 1920. upraviteljstvo državne osnovne šole na Vurbergu, srez Ptuj. Proglasim jo za neveljavno.

V Vurbergu, dne 22. avgusta 1930.

Kranjc Jožef s. r.

63

Njegova trda hoja in odvažna beseda sta ti imponirali: na njem si našla vse mogoče kreposti. Mene pa nisi nikdar odobraval, pripisovala si mi vse napake, ker sem bila odkritosrčna, ker sem plezala po drevju. Nikoli me nisi mogla trpeti. Samo njega si ljubila. Čuj, sovražim ga, tvojega Evarista! Hinavec je!»

»Molči, Julija: bila sem tudi tebi dobra mati, kakor njemu. Dala se mte izučiti za nek poklic. Ni bila moja krivda, ako nisi ostala pošteno dekle in se nisi omožila stanu primerno. Ljubila sem te nežno in te še ljubim. Odpuščam ti in ljubim te. Toda ne reci mi ničesar zlega o Evaristu. Dober sin je. Vedno je skrbel zame. Ko si me ti zapustila, hčerka moja, ko si ostavila svoj poklic, svojo prodajalno ter šla živeti z gospodom Chassagne-om, kaj bi bilo z menoj brez njega? Umrla bi bila od bede in gladi.»

»Ne govori tako, mama: dobro veš, da bi ti bila tudi midva, Fortunat in jaz, posvetila vso svojo skrb, da se nisi odvrnila od naju, ker te je Evarist nahujskal. Pusti me v miru! On ni zmožen dobrega dejanja; hlinil se je, da hoče vzeti nase skrb za tvoj blagor, samo da bi vzbudil v tebi sovraštvo do mene. On da te ljubi?... Ali sploh more koga ljubiti? Nima ne srca ne duše.

Nobene zmožnosti nima, prav nobene. Za slikanje treba bolj nežne narave nego je njegova.»

Ozrla se je po platnih v delavnici, ki jih je našla sedaj prav taka, kakršna je bila ostavila.

»Le pogledj jo, njegovo dušo! Položil jo je v svoje platno, hladno in mračno. Njegov Orest, njegov Orest z bedastim očesom, hudobnimi usti, z izrazom na kol nabodenega zločinca, to je on, ves on... Zares, mama, ali ničesar ne razumeš? Fortunata vendar ne morem pustiti v ječi. Poznaš jih, jakobince, patrijote, vso to Evaristovo čedno družbo. Pošljejo ga v smrt. Mama, draga moja mama, ljuba mamica, nočem, da mi ga ubijejo. Ljubim ga! Ljubim ga! Tako dober je bil zame in tako nesrečna sva bila skupaj! Glej, tale angleški plašč, to je njegovo oblačilo. Srajce nisem imela več nobene. Neki Fortunatov prijatelj mi je posodil telovnik in točila sem limonado v Douvru, dočim je on delal pri nekem lasuljarju. Vedela sva dobro, da pomeni tvegati življenje, ako se vrneva v Francijo; toda prosili so naju, bi li ne hotela iti v Pariz, da izpolniva tu neko važno poslanstvo... Privolila sva; sprejela bi bila poslanstvo tudi za samega zlodja. Plačali so nama pot ter nama dali ček za nekega pariškega bankirja. Toda našla sva bančne prostore zaprte: ta bankir je v ječi in pojde pod giljotino. Imela nisva niti počenega groša. Vse osebe, s katerimi sva imela zveze, so na begu ali pa v ječi. Nobenih vrat, da bi nanje potrkala. Spala sva v neki konjušni v ulici Brezglave ženske. Neki milosrčni snažilec čevljev, ki je spal tam z nama na slami, je posodil mojemu ljubemu eno svojih škatek, ščetko in na tri četrtine prazen lonec voščila. Štirinajst dni je Fortunat služil sebi in meni kruh, s tem da je

na trgu Grève snažil čevlje. V ponedeljek pa je neki član Komune položil nogo na škatto ter si dal namazati škornje. Bil je nekdanji mesar, ki mu je bil Fortunat nekoč dal brco v zadnjico, ker je prodajal meso po napačni teži. Ko je Fortunat dvignil glavo, da bi zahteval svoja dva solda, ga je lopov spoznal, ga nazval aristokrata ter mu zagrozil, da ga da aretirati. Takoj se je zbrala množica; bili so večinoma vrli ljudje, pa tudi nekaj zločincev, ki so kričali: »Smrt emigrantu!« ter klicali žandarje. V te mtenutku sem prinesla Fortunatu juho. Videla sem, kako so ga odvedli na odsek ter zaprli v cerkev svetega Ivana. Hotela sem ga poljubiti: pahnili so me proč. Prebila sem noč kakor pes, na cerkveni stopnici... davi so ga odvedli...»

Julija ni mogla dogovoriti; solze so jo dušile. Vrgla je klobuk na tla ter pokleknila svoji materi k nogam:

»Davi so ga odvedli v luksemburško ječo. Mama, mama, pomagaj mi, da ga rešim! Usmili se svoje hčere!«

Vsa v solzah je razpela svoj plašč, in da bi bolj pokazala, da je ljubeča ženska in hči, si je razgalila prsi; vzela je materine roke v svoje ter jih pritisnila na svoje utripajoče grudi.

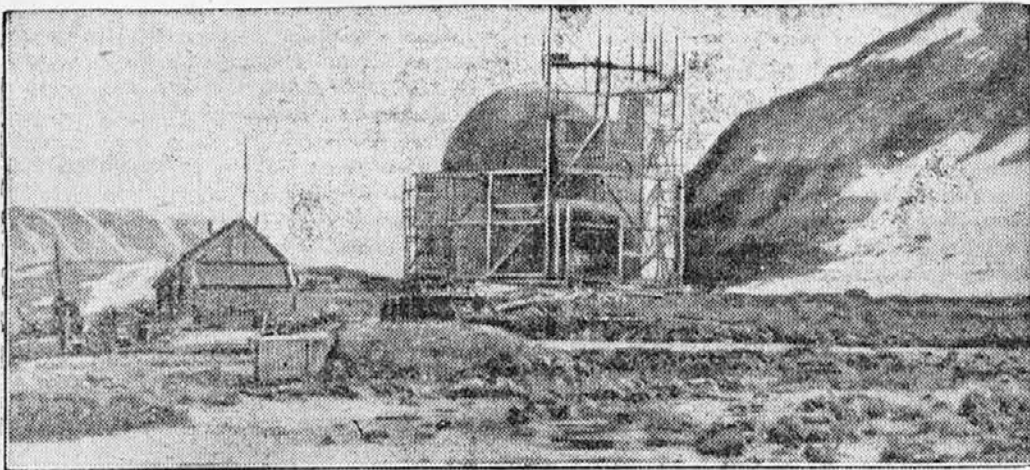
»Moja ljuba hčerka, Julija, draga Julija!« je vzdihnila vdova Gamelinova.

In naslonila je svoj od solz vlažen obraz na lice mlade žene.

Nekaj trenutkov sta molčali. Uboga mati si je napenjala možgane, da bi našla kako sredstvo, kako pomagati svoji hčeri, in Julija je prežala na pogled teh objokanih oči.

Predrzen let na severni tečaj

Prvi poskus z zrakoplovom - Po 33 letih so našli truplo raziskovalca polarnih krajev Andree-a

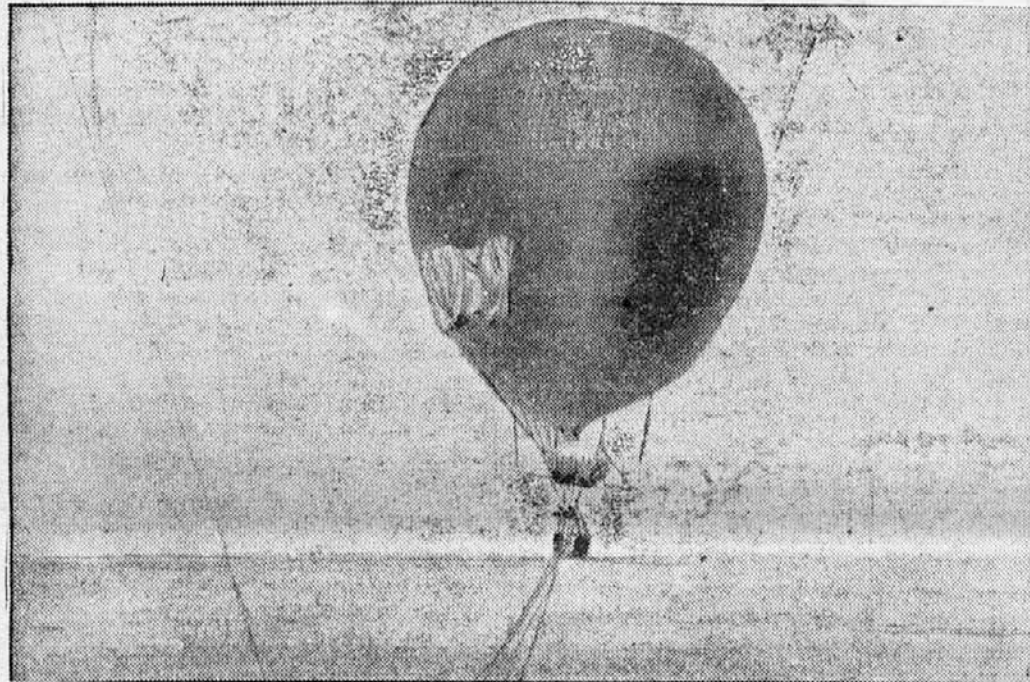

Hangar za zrakoplov na Spitzbergih, odkoder je Andree odletel proti severnemu tečaju.

Pred nekaj dnevi je vzbudila po vsem svetu silno senzacijo vest, da so našli na otoku White Island, ki leži na 80. stopinji severne širine in 32 stopinj vzhodne dolžine med Spitzbergi in med Franc Jožefovo deželo truplo že 33 let pogrešanega raziskovalca polarnih krajev, inženerja Salomona Andree-a.

Poskus, ki ga je napravil Andree, da bi z zrakoplovom dosegel severni tečaj, spada med najdrznejše poskuse te vrste. Dne 11. julija 1897. se

Zrakoplov, s katerim je krenil Andree na severni tečaj, je zamislil francoski inženjer Lachambre. Narejen je bil iz najboljšega materiala. Obod je bil iz najboljši svile, mreža okrog balona pa je bila spletena iz 384 vrvi, ki so bile po 65 metrov dolge. Vrvi so lahko nosile težo 360 kil. Ventile je napravil Andree sam, ni jih pa namestil na gornjem delu zrakoplova, ampak približno na sredini. Koš je tehtal 200 kil in je bil pritrjen na zrakoplov s 6 močnimi vrvi.

Avlentična slika staria zrakoplova, s katerim je hotel raziskovalec polarnih krajev Andree doseči severni tečaj pred 33 leti.

je dvignil z 2 spremljevalcema na Spitzbergih v zrak in se ni nikdar več vrnil. Po golobih-pismoških je javil Andree še 13. julija, kje da se nahaja, od tedaj pa ni bilo več sledu o predrzni trojici. Pozneje so našli prazno rešilno bojo, o kateri so smatrali, da so jo Andree in njegovi spremljevalci vrgli iz zrakoplova, a to je bila le domneva.

Salomon Andree je bil rojen 15. oktobra leta 1854. v mestu Grenna na Švedskem. V letih 1882. in 1883. se je udeležil velike polarne ekspedicije, leta 1884. pa je postal prvi inženjer švedskega patentnega urada.

Priprave za njegovo ekspedicijo so požrle mnogo denarja. Podpore ni dobil nobene od nikoder, ker se je ljudem zdelo podjetje pač preveč predrzno in neizvedljivo. Ko se je dvignil na Spitzbergih v zrak, ni verjel nihče na njegov uspeh.

Andree je bil prepričan, da bo mogel svoj zrakoplov do neke mere ravnati s pomočjo snovi, in je računal, da ga bo veter zanesel najprej na severni tečaj, na drugi strani pa proti jugu zopet do obljudenih krajev, in sicer v času, ki ga je bil on preračunal, da se zrakoplov lahko v zraku drži. Treba je bilo torej le počakati na ugoden veter. Prvič je poskusil svojo srečo leta 1896., pa se je kmalu spustil na tla. Naslednje leto je napravil svoj poskus drugič, bil pa je že previdnejši; toda njegova tovariša Stindberg in Fränkel sta mu prigovarjala, da ne smejo potratiti s pripravami preveč časa. Še enkrat odnehati in se zopet vrniti, to ne gre — ali sedaj ali nikdar! Andree se je res dal pregovoriti in nato so se 11. julija 1897. spustili v zrak.

Tragični dogodek v polarnih krajih bodo težko kedaj popolnoma razkrili. Mogoče je Andree sam baš nad otokom, kjer so ga sedaj našli, potegnil za vrvice in tam pristal. Mogoče je rešil takrat tudi male sani in mal čoln, ki ga je imel s seboj v zrakoplovu in je skušal na ta način priti nazaj na Spitzberge. Ni tudi izključeno, da se je severnemu tečaju bolj približal kakor si mi to mislimo. Toda to so le ugibanja in domneve.

Andreejev poskus je edinstven v zgodovini raziskovanja severnega in južnega tečaja. Če je ohranjen njegov dnevnik, utegnemo še kaj zvedeti o njegovih zadnjih trenutkih. Zanimivo pa je tudi to, da so našli njegovo truplo še celo ohranjeno, kajti doslej so bili nmenja, da so mogoče ledene plasti njegovo truplo kar zdrobile.

Solze so strupene

Angleški biolog Fleming je ugotovil, da so solze strupene. Seveda niso strupene tako, da bi se izplačalo solze zbirati za zastrupljenje raznih sovražnikov, tekmecev ali pa tašč, temveč so solze strup samo za one male organizme, za bakterije, ki razdevajo človeško telo. Kakšne solze je učenjak nabral, tega ne pove; on pove le, da je solzno tekočino polil na neko kulturo bakterij, in že po preteku ene minute se je pokazal učinek na kulturi. Kamor je namreč prodrla solzna tekočina tam so poginile vse bakterije kakor da bi jih uničil strupen plin. Strup v solzah je za bacile tako hud, da ga lahko 40.000 krat razredčimo, pa še vedno učinkuje na bacile.

4000 let stara razsodba

Nedavno se je vrnil iz Bagdada v New York profesor na kalifornijskem vseučilišču v Berkeley-u dr. Lutz, ki je vodil več let ameriško znanstveno ekspedicijo v Mezopotamiji. Pri izkopavanju starin je našla komisija v Tel-Sobi v Iraku lončeno ploščo, o kateri pravi profesor Lutz, da je na njej zapisana najstarejša razsodba, kar jih pozna zgodovina. Lončena plošča je iz leta 2200 pred Kr. in je torej stara nad 4000 let. Starobabilonski napis pripoveduje o tožbi, ki jo je naperil neki vlastelin proti svojemu najemniku v Tel-Sabi. Sodišče pa se je izreklo za nepristojno in zato so obtoženca gnali orožniki v Babylon, kjer je uradovalo višje sodišče v bližini mestnih vrat, ki so jih tudi nedavno izkopali. Podložnik je bil obsojen na obšutno kazen.

Profesor Lutz smatra svojo lončeno ploščo za zelo važno najdbo, iz katere lahko mnogo sklepamo na socialne razmere v starem Babilonu. Mi vidimo n. pr. iz omenjenega napisa, da so poznali fevdalizem že v starem Babilonu, v Evropi pa se je fevdalizem razvil šele 3000 let pozneje.

Koliko je veljalo odkritje Amerike?

Nedavno so objavili španski listi zanimiv pregled stroškov prvega potovanja Kristofa Kolumba v Ameriko meseca avgusta l. 1492. Stroške so ugotovili na podlagi starih poslovnih knjig velikega ladijskega podjetja Pingon v pristanišču Palos, odkoder je Kolumb odplul v Ameriko. Iz teh knjig je razvidno da je imel Kolumb na leto 1600 pezet (okoli 1200 nemških mark ali 16.000 dinarjev — seveda ne glede na kupno moč denarja, ki je bila tedaj znatno večja), poveljnika obeh ladij pa, ki sta Kolumbovo ladjo spremljala, sta pa prejemale 900 pezet na leto. Moštvo je dobivalo mesečno po 50 realov (20 mark ali skoro 300 Din), za prehrano vsakega mornarja pa je bilo zaračunano po 6 pezet. Oprava vseh treh malih ladij je veljala 14.000 pezet. Stroške v znesku 22.000 pezet so Kolumbu po njegovem povratku povrnil, tako da je odkritje Amerike veljalo okoli 36.000 pezet.

Igla

Pred mnogo leti je našel neki 10letni siromašno oblečeni deček v nekem vele mestu na tleh iglo, čisto navadno iglo. Sklonil se je in je iglo pobral in si jo je zataknil v rob svojega suknjice.

Za dečkom je počasi korakal starejši gospod s cilindrom na glavi in zavil v dragocen kožuh in je opazoval dečkovo početje.

»V tem-le fantičku tiči nekaj,« je zamomljal, »vzel ga bom s seboj, ker utegne iz njega nekaj postati.

Gospod je odpeljal fantiča v veliko trgovino, ki se je polagoma silno razširila in ustanovila podružnice skoro po vsem svetu. V tej trgovini se je fantič izučil, potem pa stopal od stopinje do stopinje, dokler ni postal solastnik velike trgovine in se oženil s hčerjo svojega dobrotnika.

Do tukaj izgleda ta povest precej jokava in sanjava. Konec je pa precej drugačen.

Nekaj tednov pred svetovno vojno pa je obiskal nekega starega učitelja v tistem vele mestu, kjer je pred leti mladi fantič pobral iglo, imenično oblečen gospod.

»Jaz sem vaš nekdanji učenec,« je ogovoril gospod učitelja, »in samo vam se moram zahvaliti, da sem danes bogat in ugleden človek.«

Govorila sta še o tem in onem, nazadnje pa je učitelj le vprašal: »Pa kako vendar sem vam pomagal do blagostanja?«

»Vidite, to je bilo tako: Jaz sem ravno pobiral na ulici iglo, ki sem jo hotel zalakniti v vaš stol, da bi se zbodli, ker ste me dan prej zaprli, pa je prišel mimo bogat gospod, ki me je vzel k sebi za vajenca in tam sem obogatel!«

Pri slovesu pa je izročil gospod učitelju prav lep znesek v dar v znak hvalečnosti.

Angleški minister ulonil.

Bivši angleški minister za rudarstvo in sedanji poslanec H. D. King je nedavno utonil. Vozil se je po morju v svoji jahti »Islander«; nenadoma pa je nastala huda nevihta in ladja je zadel ob pečino in se potopila. Utonil je z njo vred njen lastnik King in vse pomožne osebe. Kot minister za rudarstvo v bivšem Baldwinovem konservativnem kabinetu je igral King veliko in važno vlogo zlasti ob zadnjem velikem rudarskem štrajku v Angliji.

Prostozidarji v Jugoslaviji

V Lipskem je izšel nedavno koledar »S. von Daklens Kalender für Freimaurer« (Daklensov koledar za prostozidarje) po katerem živi v Jugoslaviji le 100 prostozidarjev. Na Poljskem pa jih je 450, ki so organizirani v 11 ložah. Veliki mojster vseh lož na Poljskem je sedaj prof. dr. Kazirkiewicz. V koledarju je tudi seznam hotelov, ki so priporočeni prostozidarjem za prenočevanje.

Stoletnica dinamo-stroja

Prihodnje leto dne 29. avgusta bo minilo 100 let, odkar je znameniti angleški naravoslovec Faraday izumil dinamo in s tem ustanovil moderno električno industrijo. Če pomislimo, kako silno je ta panoga tehnike napredovala, moramo smatrati ta izum za eden najvažnejših v zgodovini tehnike. Zato pa se v Angliji že pripravljajo vlada, visoke šole in znanstveni zavodi, da skupno proslave ta spominski dan na najbolj svečan način. Glavno slavnost bo priredila »kraljevska družba znanosti« (Royal Society), kajti v njenih prostorih je Faraday delal svoje poskuse. S slavnostjo bo združena tudi »Faraday-eva razstava«, kjer bo dan pregled o vseh poskusih in aparatih, ki so za izum bili količkej pomembni. Izdali pa bodo pri tej priliki tudi Faraday-ev dnevnik, kjer je veliki učenjak vestno zabeleževal vse svoje poskuse. Iz njegovega dnevnika so sicer že mnogo prepisali, ves dnevnik pa doslej še ni bil objavljen.

Sprejem diplomatov v Kremu v Moskvi.

Novi grški poslanik v Moskvi Psaradas izroča svoje poverljive listine. Poleg diplomata (v uniformi) stojita Kalinin in Stomonjakov.